

TEM-analyyseja

39 /2012

Maakuntien suhdannekehitys 2010 - 2012

Ilkka Mella

ISSN 1797-5271
ISBN 978-952-227-527-1

MAAKUNTIEN SUHDANNEKEHITYS 2010 - 2012

Ilkka Mella

Työ- ja elinkeinoministeriö
Ministry of Employment and the Economy
Eteläesplanadi 4, 00130 Helsinki, Finland
Email: etunimi.sukunimi@tem.fi

Helsinki, maaliskuu 2012

ILKKA MELLA: MAAKUNTIEN SUHDANNEKEHITYS 2010- 2012

Tiivistelmä: Raportissa tarkastellaan maakuntien viimeaikaista kehitystä. Keskeisinä selvityskohteina ovat väestö, muuttoliike, työvoima, työllisyys ja yritystoiminnan liikevaihto. Tarkasteluajankohtana ovat vuodet 2010 - 2012, mutta tehtyjen ennusteiden pohjalta on kuvattu myös ennakoitua kehitystä vuoteen 2015 saakka. Aluetasona on pääasiassa maakunta. Seutukuntakohtaisia tarkasteluja on esitetty lähinnä väestönkehityksen osalta.

Talouden taantuma jatkui Suomessa aina vuoden 2010 alkupuolelle saakka. Kansantalouden tuotanto väheni vuonna 2009 yli 8 prosenttia, mikä heikensi kaikkien alueiden kehitysmahdollisuuksia. Vuosina 2010 – 2011 päästiin jo 3%:n kasvu-uralle ja kasvua tapahtui kaikissa maakunnissa. Työttömyys nousi vuoden 2010 keväällä lähelle 10 %:n tasoa, mutta on sen jälkeen kääntynyt laskuun ja oli alle 8% vuoden 2011 lopussa. Työttömyys on laskenut useimmilla alueilla ja alueelliset erot ovat hieman supistuneet. Vuonna 2012 ennakoidaan talouskasvun jälleen hidastuvan ja työttömyyden hieman nousevan kaikilla alueilla.

Samaan aikaan talouskasvun hidastumisen kanssa voimistuu väestön ikääntymisestä johtuva työvoiman siirtyminen eläkkeelle, mikä vähentää alueiden työvoimaresursseja. Tämä kehityssuunta voimistuu 2010-luvulla. Tällä hetkellä työikäisten määrä kasvaa noin 25 seutukunnassa ja väestöennusteen mukaan vuonna 2020 enää 15 seutukunnassa. Alueiden kyky ottaa vastaan epävarman talouskasvun ja voimistuvan rakennemuutoksen haasteet vaihtelee voimakkaasti. Heikoimmilla ovat väestö- ja työvoimaresursseiltaan vähäiset sekä elinkeinorakenteeltaan yksipuoliset alueet.

Asiasanat: alueellinen kehitys, väestön muutos, työllisyys, ikääntyminen, tuotanto

Abstract: This paper analyses the recent economic development and population changes in the regions of Finland. The focus is in population, migration, labour force, employment and production. The analysis addresses the years 2010-2012 but it also presents forecasts until 2015. The analysis is mainly presented in the region level.

The global economy turned down in 2008, and continued in a downward trend to the first half of 2010. In 2009, the Finnish domestic production decreased by almost 8 %, which deteriorated the development possibilities in all regions. During the years 2010-2011 the production grew about 3% per year and the growth came true in every region. The level of unemployment grew to circa 10 % by the spring of 2010, but entered a downtrend as the year progressed. In January 2012, the unemployment rate was 7,8 %, which was 0,4 % lower than year before. In the year 2012 the production growth will become slower near the zero growth.

The growing number of pensioners decreases the labour force resources in the regions, which in turn weakens the possibilities to advance business activity. Even by now, aging and migration losses have decreased the number of working-aged population in many regions and this development will continue in the 2010's. The number of working-aged population is, at the moment, growing in 25 subregions but, according to population forecasts, it will grow only in 15 subregions by 2020. The regional capability to face the challenges caused by the weak economic growth and strong structural change is diverse. The situation is worse in the regions with small population and labour force resources and biased industrial structure.

Key words: regional development, population change, employment, aging, production

SISÄLTÖ

1. YHTEENVETO	1
2. TUOTANNON JA TYÖLLISYYDEN KEHITYS KOKO MAASSA	6
3. ALUEELLINEN KEHITYS	9
3.1. Tuotanto ja työllisyys maakunnittain	9
3.2. Yritysten liikevaihto ja vienti	16
3.3. Alueiden väestönkehitys ja muuttoliike	23
LÄHTEET	30
TEM-analyyseja – verkkojulkaisusarjassa aiemmin ilmestynyt	31

1. YHTEENVETO

ALUEIDEN TALOUSKASVU HIDASTUU

Vuoden 2008 aikana puhjennut talouden maailmanlaajuinen taantuma koetteli rankasti eri maita ja niiden alueita. Tuotannon voimakas lasku ja työttömyyden kasvu heikensivät kaikkien alueiden kehitysnäkymiä myös Suomessa. Taantumaa edeltäneen pitkän nousukauden aikana työllisten määrä kasvoi koko maassa vuosina 2004 - 2008 yli 170 000 henkeä ja työvoima lähes 100 000 henkeä. Samanaikaisesti työttömien määrä laski noin 70 000 henkeä. Taantumien myötä palattiin lähtöruutuun vuoden 2005 tasolle, sillä työllisten määrä putosi vuosina 2008 - 2010 lähes 100 000 henkeä ja työttömien määrä kasvoi noin 60 000 henkeä.

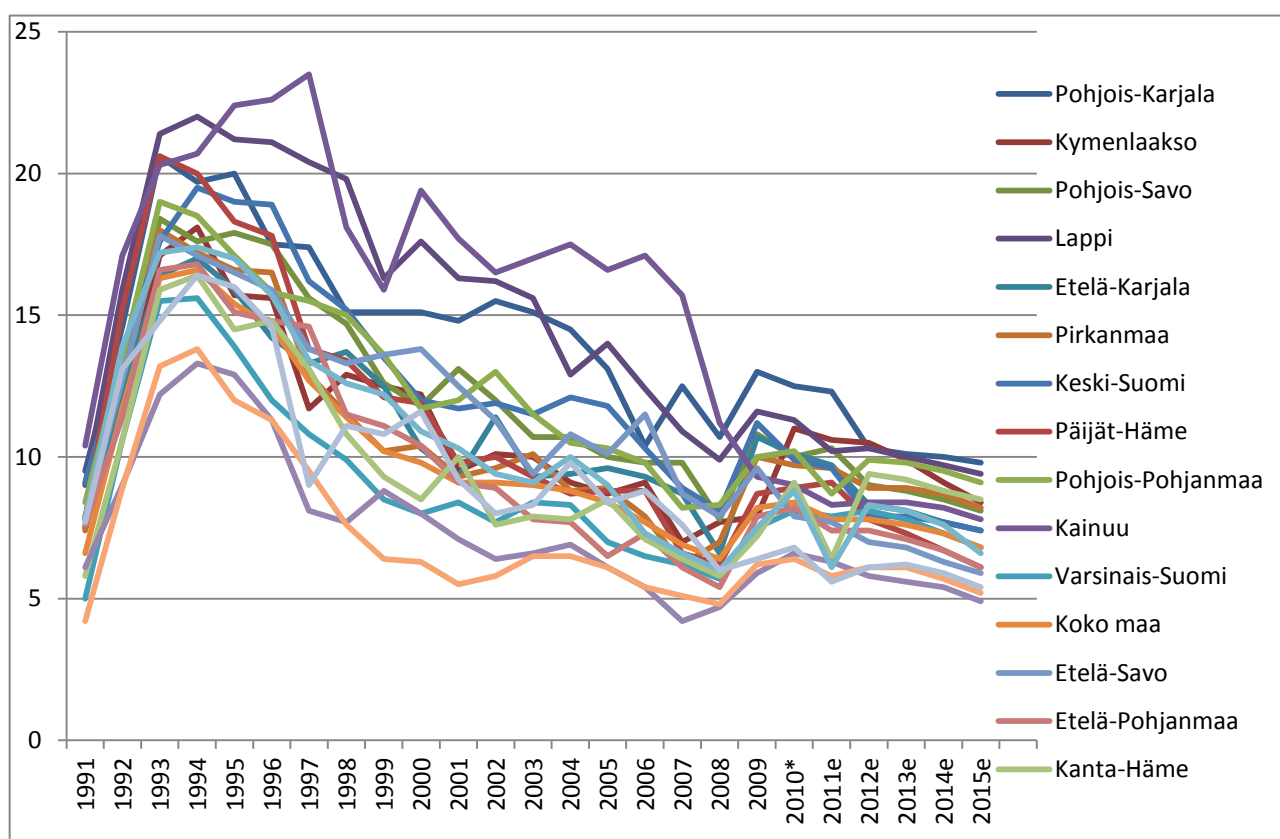
Vuoden 2010 aikana päästiin useimmissa maissa jälleen kasvu-uralle ja kasvu jatkui edelleen vuonna 2011. Maailman mitassa talous elpyi nopeimmin Aasiassa, mutta myös monet Euroopan maat ja Suomi niiden mukana pääsivät kasvuvauhtiin hyvin mukaan. Kokonaistuotanto putosi Suomessa vuonna 2009 ennätysmäiset 8 %, mutta vuosina 2010 -2011 kasvua oli jo noin 3%. Vuonna 2012 talouskasvun arvioidaan pysähtyvän useimmissa Euroopan maissa syvenevän finanssikriisin ja julkisen talouden velkaantumisen takia. Pahimmissa kriisimaissa kuten Kreikka, Irlanti, Portugali ja Espanja tuotannon määrä laskee, mutta talous kasvaisi niukasti Saksassa, Suomessa ja Ruotsissa.

Työttömyys on laskenut alueilla, mutta nuorten työttömyys kasvaa

Talouden laskusuhdanteen myötä työttömyys alkoi nousta syksyllä 2008 kaikissa maakunnissa ja lähes kaikissa seutukunnissa. Työttömyyden kasvu koetteli erityisesti niitä alueita, joissa vientiyriyten osuus elinkeinotoiminnasta on merkittävä. Myös julkisen sektorin talousongelmat erityisesti kuntatalouden osalta vaikeuttivat työllisyystilannetta. Työttömyys oli alkuvuodesta 2010 koko maassa korkeimmillaan lähes 10 %, mutta kääntyi sen jälkeen laskuun ja oli loppuvuodesta jo noin 8 %. Vuoden 2011 aikana työttömyys aleni hitaasti edelleen ja oli tammikuussa 2012 7,8%. Maakuntien osalta korkein työttömyysaste oli vuonna 2011 Pohjois-Karjalassa, 12,5% ja alin Uudellamaalla ja Keski-Pohjanmaalla 5,8%.

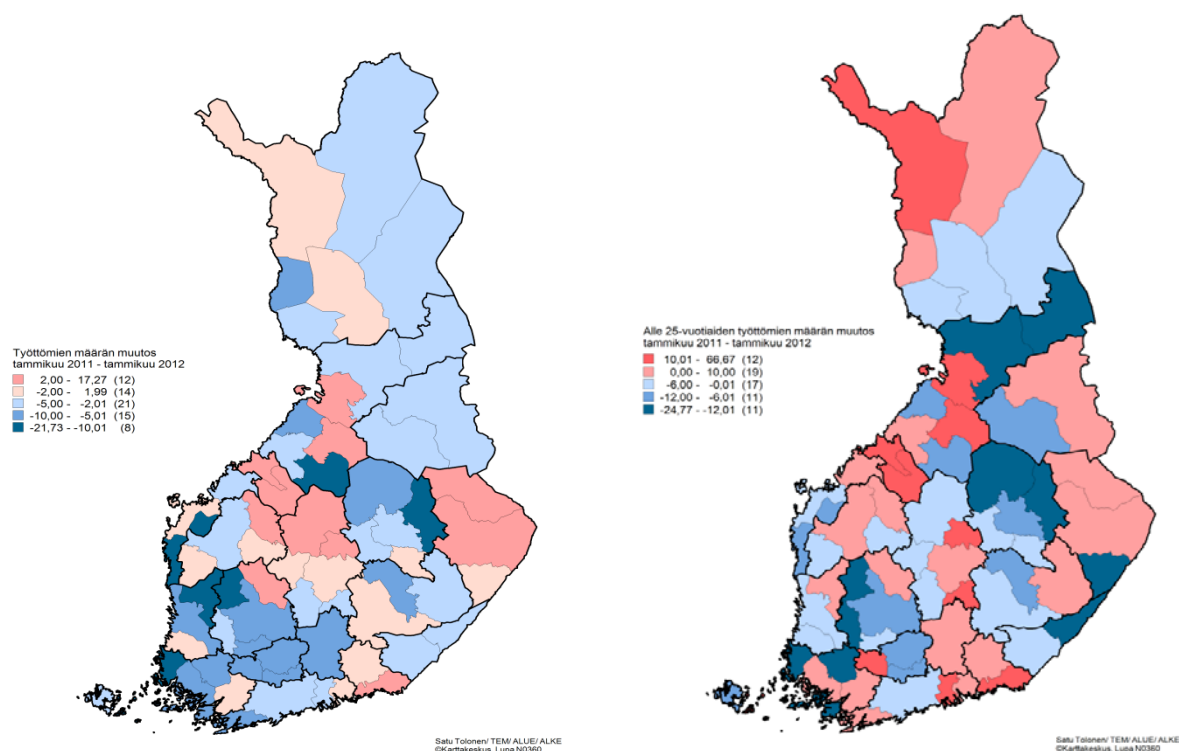
Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi taantumien aikana 2008–2010 eniten useissa suhteellisen matalan työttömyysasteen maakunnissa kuten Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Pirkanmaa ja Pohjanmaa. Seutukunnittain tarkasteltuna kasvu oli nopeinta monissa Länsi-Suomen teollistuneissa seutukunnissa kuten Turku, Pietarsaari, Salo, Tampere ja Raasepori. Selvästi hitaampaa kasvu oli perinteisillä korkean työttömyyden alueilla kuten Kainuu, Lappi ja Pohjois-Karjala. Taantumien jälkeen työttömyys on laskenut tasaisesti useimmilla alueilla vuosina 2010-2011. Seutukunnissa, joissa jokin suuryritys on lopettanut toimintansa, on työttömäksi joutunut yleensä satoja työntekijöitä ja alueen työttömyys on noussut nopeasti. Näitä äkillisen rakennemuutoksen alueita on vuosina 2010-2011 ollut toista kymmentä mm. Salon, Kouvolan, Kajaanin ja Varkauden seutukunnat. Alueiden väliset erot työttömyyden muutoksissa johtuvat pääasiassa alueiden yritysraenteesta ja erityisesti vientiyriyten merkityksestä alueen elinkeinotoiminnalle. Vientipainotteisilla alueilla työttömyys nousee nopeasti, mutta alkaa myös laskea nopeasti kun tuotanto kääntyy kasvuun ja vienti vetää jälleen.

Kuvio 1. Työttömyysaste maakunnittain 1990–2011 ja 2011–2015 *)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus 1990-2011; *)Etlä:n maakunnittainen ennuste 2011-2015

Kuvio 2. Työttömien määrän muutos (%) seutukunnittain 2011-2012, tammikuu

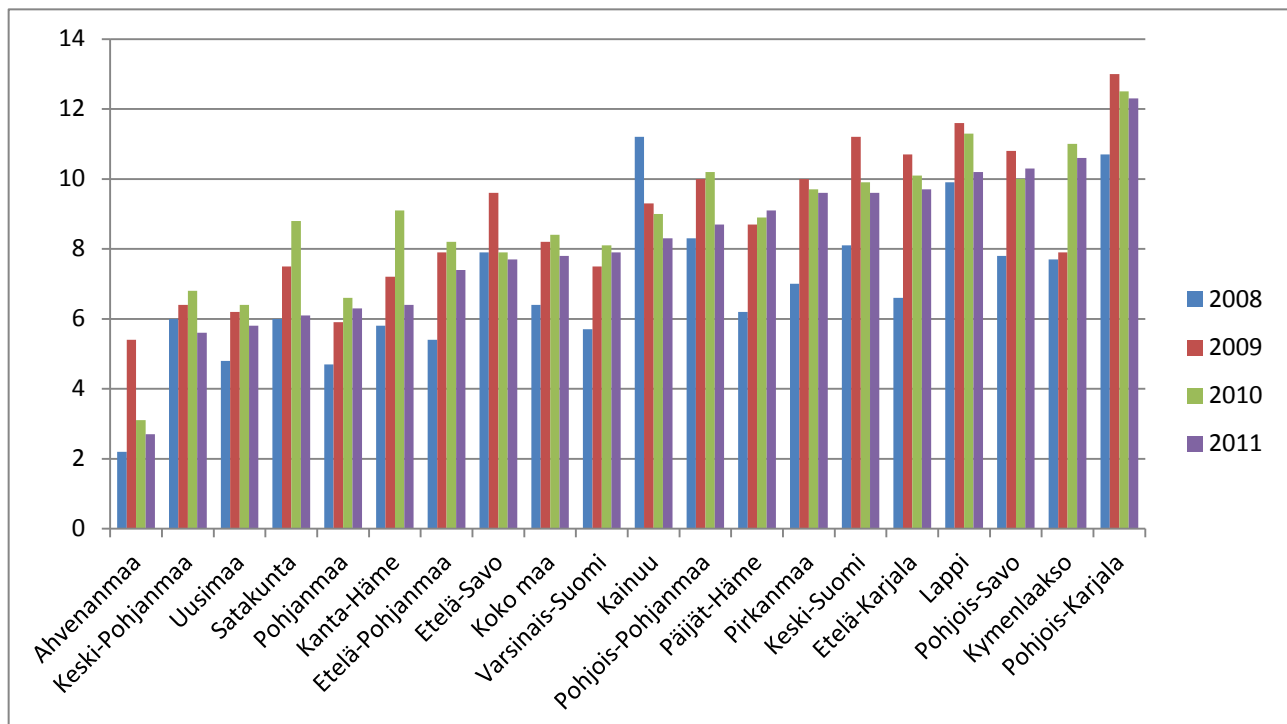

Kaikki työttömät

alle 25-vuotiaat työttömät

Erityisen paljon kasvoi taantuman alkuvaiheessa 2008–2009 nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyys, joka lähes kaksinkertaistui useilla alueilla. Talouden kääntyessä kasvuun myös nuorten työnsaanti helpottui ja alle 25-vuotiaiden työttömyys aleni syksyllä 2010 kaikissa maakunnissa. Vuoden 2011 aikana myönteinen kehitys kuitenkin pysähtyi ja tammikuussa 2012 alle 25-vuotiaita työttömiä oli työvoimatutkimuksen käsittein 57 000, mikä on noin 5000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Eniten nuorisotyöttömyys on kasvanut Kymenlaaksossa, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa. Pitkäaikaistyöttömien määrä laski taantuman alkuvaiheessa 2008–2009 kaikissa maakunnissa, mikä johtui voimistuneesta eläkkeelle siirtymisestä. Työttömyyden pitkittyessä pitkäaikaistyöttömien määrä alkoi kasvaa vuoden 2010 aikana, mutta kasvu pysähtyi vuonna 2011 ja määrä lisääntyi selvästi vain Pohjois-Karjalassa, Etelä-Karjalassa ja Satakunnassa.

Kuvio 3. Työttömyysaste (%) maakunnittain 2008 – 2011

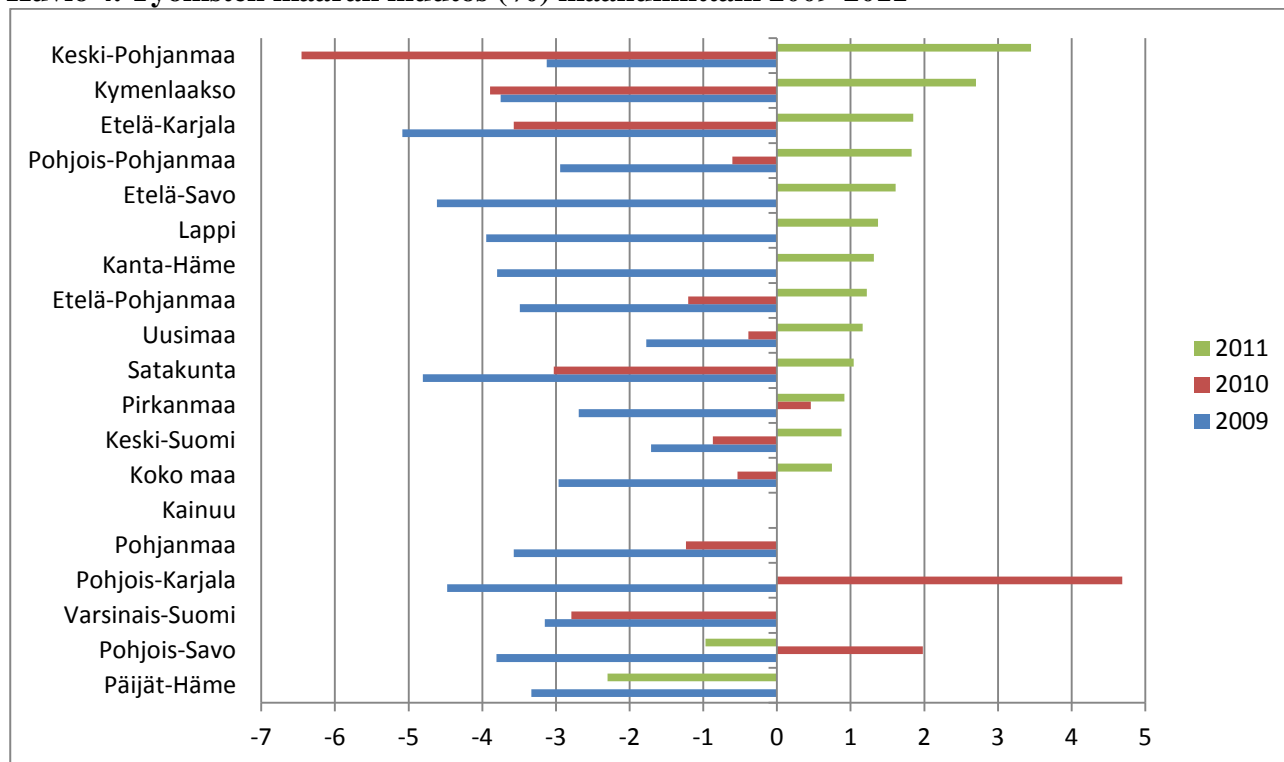

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työllisten määrä kasvoi ja työllisyysaste parani vuonna 2011

Vuoden 2009 lopussa työllisiä oli tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan noin 100 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin ja työllisyysaste laski 70 %:n tasolta 67 %:n tasolle. Vuoden 2010 aikana kasvu-uralle palannut tuotanto paransi vähitellen myös työllisyyden kehitystä, mutta vasta vuoden 2011 aikana työllisten määrä alkoi kasvaa useimmissa maakunnissa. Alueittain tarkasteltuna työllisten määrä kasvoi vuonna 2011 eniten Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla. Työllisten määrään vähentävästi vaikuttaa jo nyt voimakkaasti kasvava poistuma työvoimasta suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle.

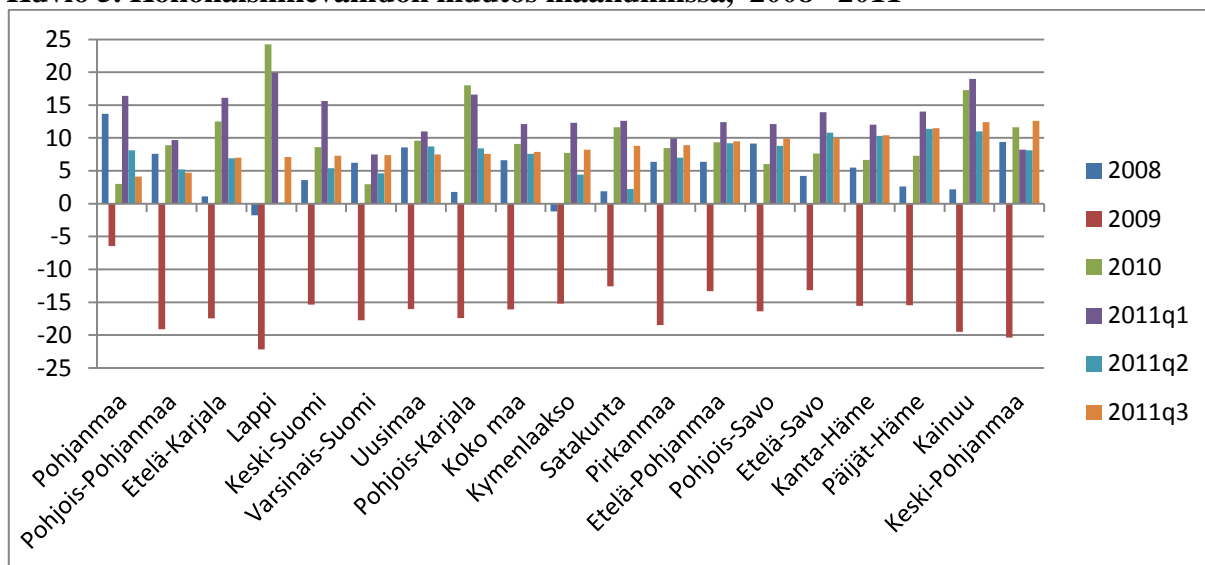
Useimmilla toimialoilla työllisten määrä kääntyi nousuun vuoden 2010 aikana, mutta lasku jatkui edelleen teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Vuoden 2011 aikana kasvu jatkui ja työllisten määrä lisääntyi taide- ja media-aloilla, mutta myös terveys- ja sosiaalipalveluissa ja rahoitustoiminnassa. Sen sijaan kuljetus- ja varastointisektorilla sekä maa- ja metsätaloudessa tapahtui edelleen vähenemistä.

Kuvio 4. Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 2009-2011

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus,

Yritystoiminnan liikevaihto kääntyi jälleen nousuun

Yritystoiminnan liikevaihto alkoi laskea voimakkaasti pitkän kasvujakson jälkeen vuoden 2008 lopussa ja syöksy kiihtyi vuoden 2009 aikana useimmilla alueilla. Toimialoista erityisesti teollisuuden liikevaihdon ja viennin lasku oli nopea ja syvä. Pohjalukemista päästiin kasvu-uralle jo vuonna 2010 ja kasvu on sen jälkeen nopeutunut vuoden 2011 aikana. Nopeinta kasvu on ollut rakentamisen, palvelujen ja kaupan alalla. Sen sijaan teollisuuden liikevaihdon kasvu hidastui jonkin verran vuoden 2011 aikana. Erityisen hyvin ovat maakunnista menestyneet vuonna 2011 Keski-Pohjanmaa, Kainuu, Kanta-Häme ja Päijät-Häme. Hitainta kasvu oli Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Etelä-Karjalassa.

Kuvio 5. Kokonaisliikevaihdon muutos maakunnissa, 2008–2011

Lähde: Tilastokeskus

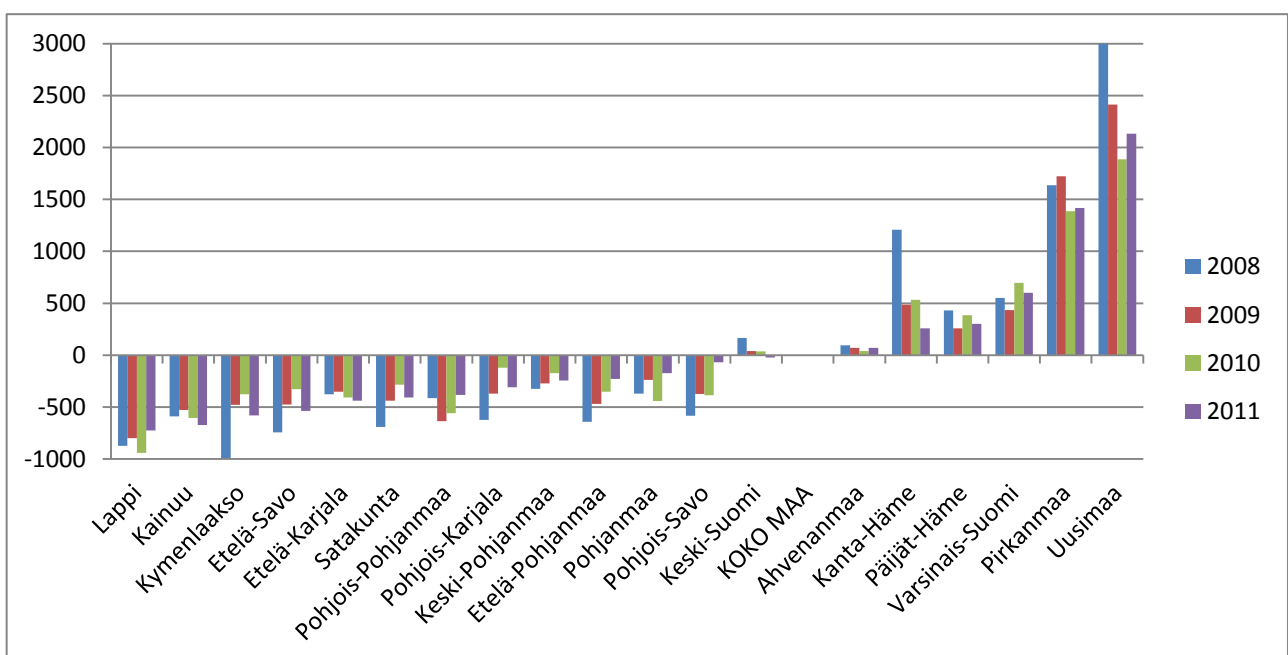
Alueiden välinen muuttoliike ja maahanmuutto voimistuivat

Suomen väkiluvun kasvunopeus on ollut viime vuosina Euroopan kärkitasoa. Luonnollisen kasvun ohella yhä merkittävämpi tekijä on lisääntyvä maahanmuutto, joka oli 28 000 henkeä vuonna 2011. Muuttovoitto oli 15 800 henkeä, mikä on lähes 2 000 henkeä suurempi kuin edellisenä vuonna. Määrällisesti väestönkasvu on suurinta Uudellamaalla, jossa luonnollinen kasvu, maassamuutto ja maahanmuutto kasvattivat väkilukua 16 400 henkilöllä, kun kasvu oli 14 800 henkeä vuonna 2010. Pirkanmaalla, Itä-Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä väestö kasvaa pääasiassa maassamuuton ja Pohjois-Pohjanmaalla korkean syntyvyyden ansiosta. Taantuma hidasti työvoiman kysyntää ja liikkuvuutta vuosina 2009-2010, jolloin alueiden välinen muuttoliike väheni. Maassamuutto voimistui jälleen vuoden 2011 aikana, mutta pysyi suhteellisen tasapainoisena. Lähes puolet seutukunnista sai vuonna 2011 muuttovoittoa, kun osuus oli 1990-luvun lopulla noin neljännes. Maakuntien sisällä muuttoliike kohdistuu voimakkaimmin maakuntien keskuksiin ja suuret keskukset kuten Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutu kasvavat edelleen nopeasti.

Väestö ikääntyy ja alueiden työvoimaresurssit vähenevät

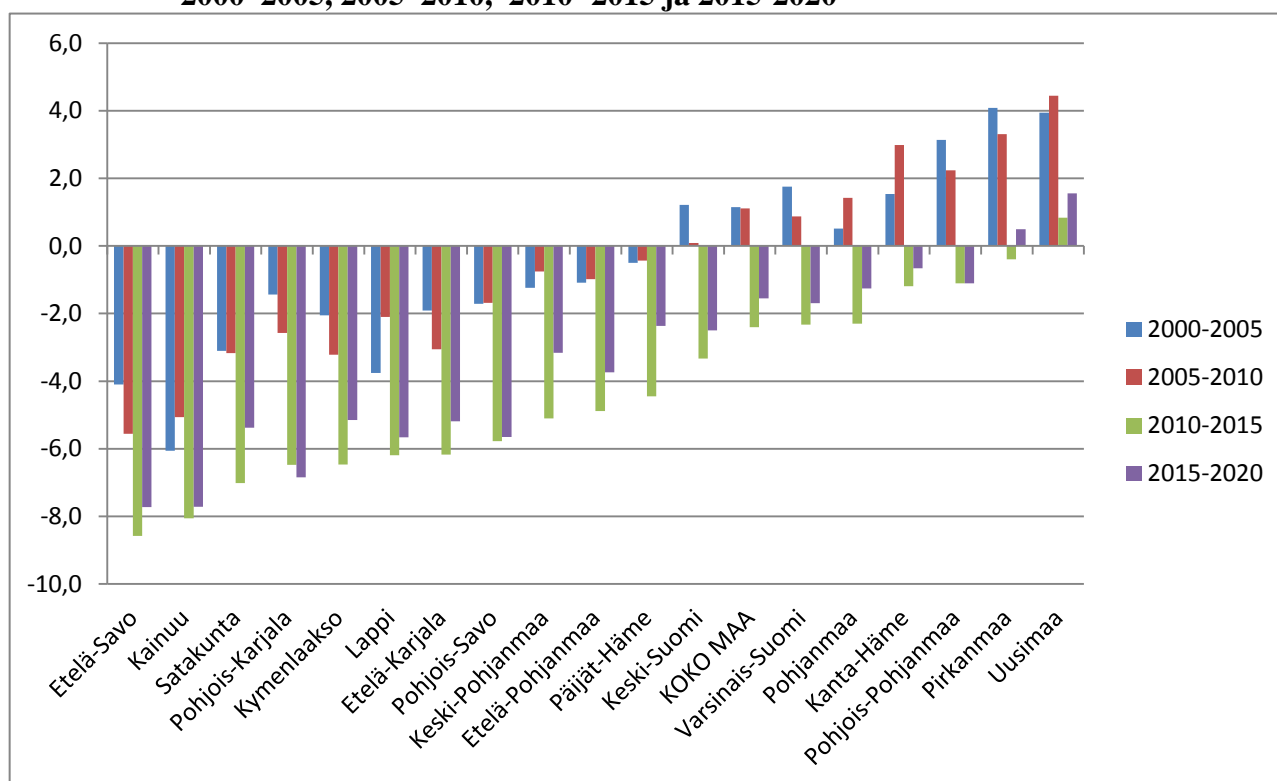
Vuoden 2012 aikana hidastuva talouskasvu ja julkisen talouden velkaantuminen heikentävät alueiden kehitysmahdollisuuksia lähivuosina. Lisäksi samanaikaisesti voimistuva suurten ikäluokkien siirtyminen työvoimasta eläkkeelle vähentää alueiden työvoimaresursseja ja hidastaa mahdollisuuksia elinkeinotoiminnan kehittämiseen. Useilla alueilla työikäisen väestön määrä on laskenut jo pitkään ikääntymisen ja muuttotappioiden vuoksi ja tämä kehityssuunta voimistuu edelleen. Tällä hetkellä työikäisten määrä kasvaa ainoastaan pääkaupunkiseudulla ja suurimmissa aluekeskuksissa. Alueiden kyky vastata talouden taantuman vaikutuksiin, globalisaation ja voimistuvan rakennemuutoksen haasteisiin vaihtelee voimakkaasti. Monet alueet erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa ovat riippuvaisia julkisen sektorin kehityksestä ja rahoituskyvystä, mitä heikentää valtion ja kuntien voimakas velkaantuminen taantuman aikana. Toisaalta liiallinen riippuvuus yhden tai kahden suuren yrityksen menestyksestä maailmanmarkkinoilla saattaa horjuttaa äkillisesti myös suurten keskusalueiden taloutta.

Kuvio 6. Maan sisäisen muuttoliikkeen nettomäärä maakunnittain 2008–2011

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 7. Työikäisten (15–64 v.) määrän muutos maakunnittain vuosijaksoilla 2000–2005, 2005–2010, 2010–2015 ja 2015–2020

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot ja väestöennuste

2. TUOTANNON JA TYÖLLISYYDEN KEHITYS KOKO MAASSA

Talouden kehitys kääntyi useimmissa maailman maissa nousuun vuoden 2010 aikana ja kasvu voimistui vuonna 2011. Ennusteiden mukaan kasvu jatkuisi tänä vuonna edelleen kehittyvissä talousmaissa ja myös USA:ssa. Sen sijaan useissa Euroopan maissa talouskasvun arvioidaan hidastuvan ja jopa pysähtyvän vuoden 2012 aikana johtuen euroalueen finanssikriisin jatkumisesta. Pahimpien kriisimaiden kuten Kreikan, Portugalin, Espanjan ja Italian talouden ennustetaan yhä supistuvan. Työttömyys pysyy korkealla tasolla tai jopa kasvaa, jos taantuma leviää Euroopassa useampiin maihin. Suomessa tuotannon pudotus vuonna 2009 oli yksi voimakkaimpia Euroopassa, mutta vuosina 2010–2011 kasvu on ollut euroalueen keskiarvoa nopeampaa. Kasvun hidastumisesta huolimatta Suomen talouden kasvun ennakoidaan olevan euroalueen kärkipäässä myös vuosina 2012–2013.

Taulukko 1. Kansainväliset tuotannon kasvuarviot (%) ja työttömyysaste 2010–2012

	Tuotannon kasvu			Työttömyysaste		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Venäjä	4,0	4,1	4,1			
Kiina	10,5	9,7	9,7			
Euroalue	1,6	0,2	1,4	9,9	10,3	10,3
Yhdysvallat	1,7	2,0	2,5	9,0	8,9	8,6
Japani	-0,3	2,0	1,6	4,6	4,5	4,4
OECD	1,9	1,6	2,3	8,0	8,1	7,9
Suomi	3,0	1,4	2,0	7,9	8,0	7,7

Lähde: OECD, Economic outlook 90, marraskuu 2011

Tuotannon kasvu

	2011	2012
Euroalue	1,4	-0,3
Saksa	3	0,6
Italia	0,2	-1,3
Kreikka	-6,8	-4,4
Ruotsi	4,2	0,7
Britannia	0,9	0,6
Suomi	2,7	0,8

Lähde: EU:n komissio, helmikuu 2012

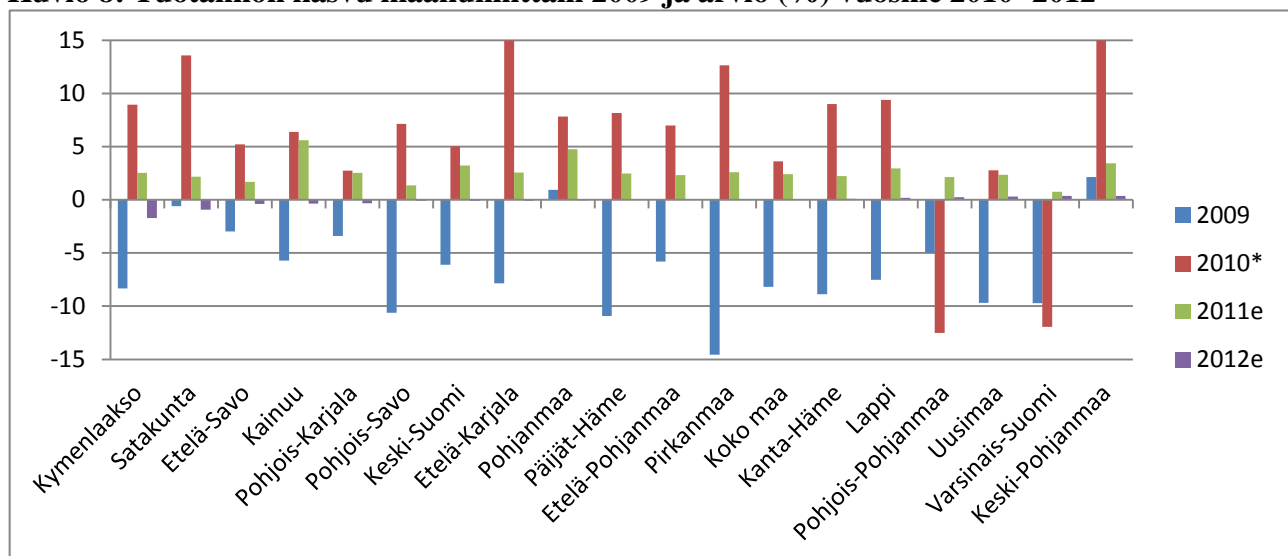
Tuotannon kasvu oli Suomessa vuonna 2011 lähes 3%, mutta kotimaiset tutkimuslaitokset ja pankit arvioivat kasvun lähes pysähtyvän vuonna 2012. Ennusteiden vaihteluväli on kuitenkin varsin lakea alkaen -1,5%:n supistumisesta ja päättyen 1 %:n kasvuun. Vuonna 2013 ennakoidaan kasvun nopeutuvan ja olevan noin 2%. Työttömyysasteen ennustetaan hieman nousevan vuosina 2012-2013 ja olevan yli 8%.

Taulukko 2. Tuotannon kasvuarviot (%) ja työttömyysaste Suomessa 2010–2012

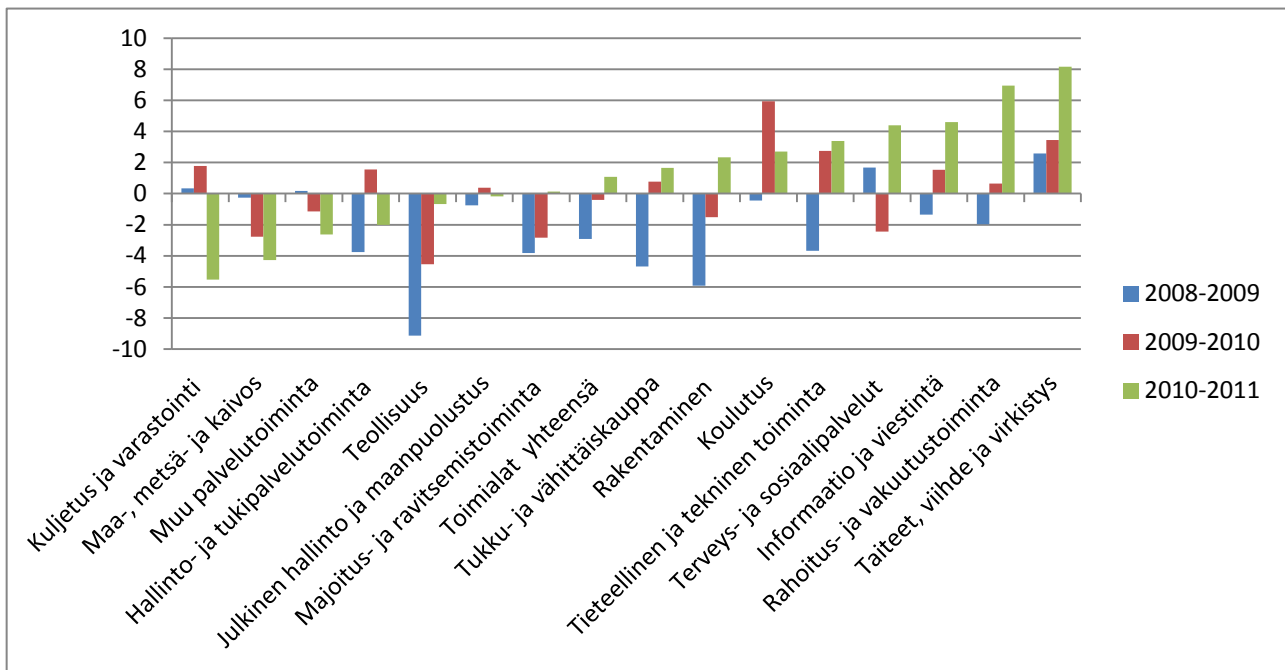
	Tuotannon kasvu			Työttömyysaste		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
VM 12/2011	2,6	0,4	1,7	7,9	8,1	8
Suomen pankki 12/2011	2,8	0,4	1,8	7,8	7,9	7,9
PTT 12/2011	3	-1,5		7,7	8,3	
Tapiola 12/2011	2,8	-1,5	0,5	7,9	8,5	9
Handelsbanken 12/2011	2,7	1	2,4	7,9	8,3	8,5
OP-Pohjola 1/2012	2,8	1	2	7,9	8	8

Etlan marraskuussa 2011 tekemän maakunnittaisen ennusteen mukaan tuotanto laski vuoden 2009 aikana kaikissa maakunnissa. Suurin romahdus koettiin useissa vientimaakunnissa kuten Pirkanmaalla (-14%). Syvän pudotuksen jälkeen kaikkien maakuntien arvioidaan päässeen kasvu-uralle viimeistään vuonna 2011. Vuoden 2012 arvioitu nollakasvu toteutuisi tasaisesti lähes kaikissa maakunnissa ja tuotanto supistuisi hieman Kymenlaaksossa, Satakunnassa ja Etelä-Savossa.

Kuvio 8: Tuotannon kasvu maakunnittain 2009 ja arvio (%) vuosille 2010- 2012

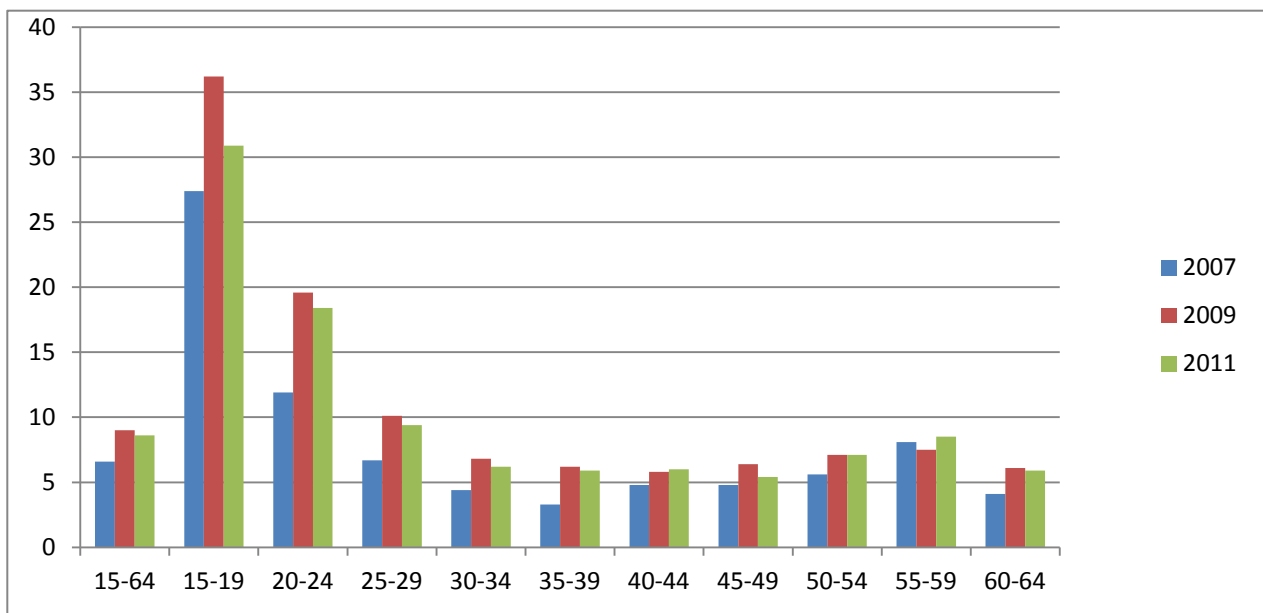

Lähde: Etla:n maakunnittainen ennuste 11/2011

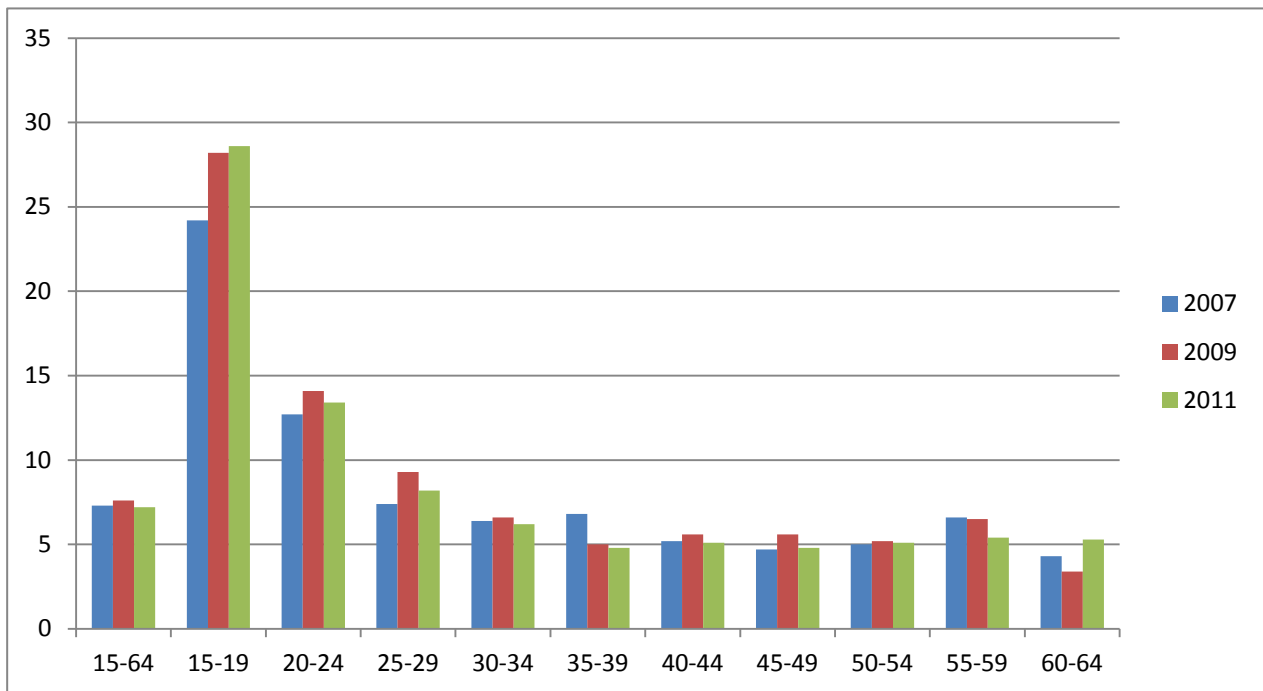
Kuvio 9. Työllisten lukumäärän muutos (%) toimialoittain 2009-2011

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työllisten määrän lasku vuoden 2009 aikana kääntyi lievään nousuun keväällä 2010 useimmilla toimialoilla, mutta lasku jatkui edelleen teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Vuoden 2011 aikana työllisten määrä lisääntyi taide- ja media-aloilla, mutta myös terveys- ja sosiaalipalveluissa ja rahoitustoiminnassa. Sen sijaan kuljetus- ja varastointisektorilla sekä maa- ja metsätaloudessa tapahtui edelleen vähenemistä. Työttömyys nousi vuoden 2009 aikana nopeimmin nuorissa ikäluokissa, mutta on vuonna 2011 kääntynyt lievään laskuun.

Kuvio 10. Työttömyysaste ikäryhmittäin 2007, 2009 ja 2011, miehet

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 11. Työttömyysaste ikäryhmittäin 2007, 2009 ja 2011, naiset

Lähde: Tilastokeskus

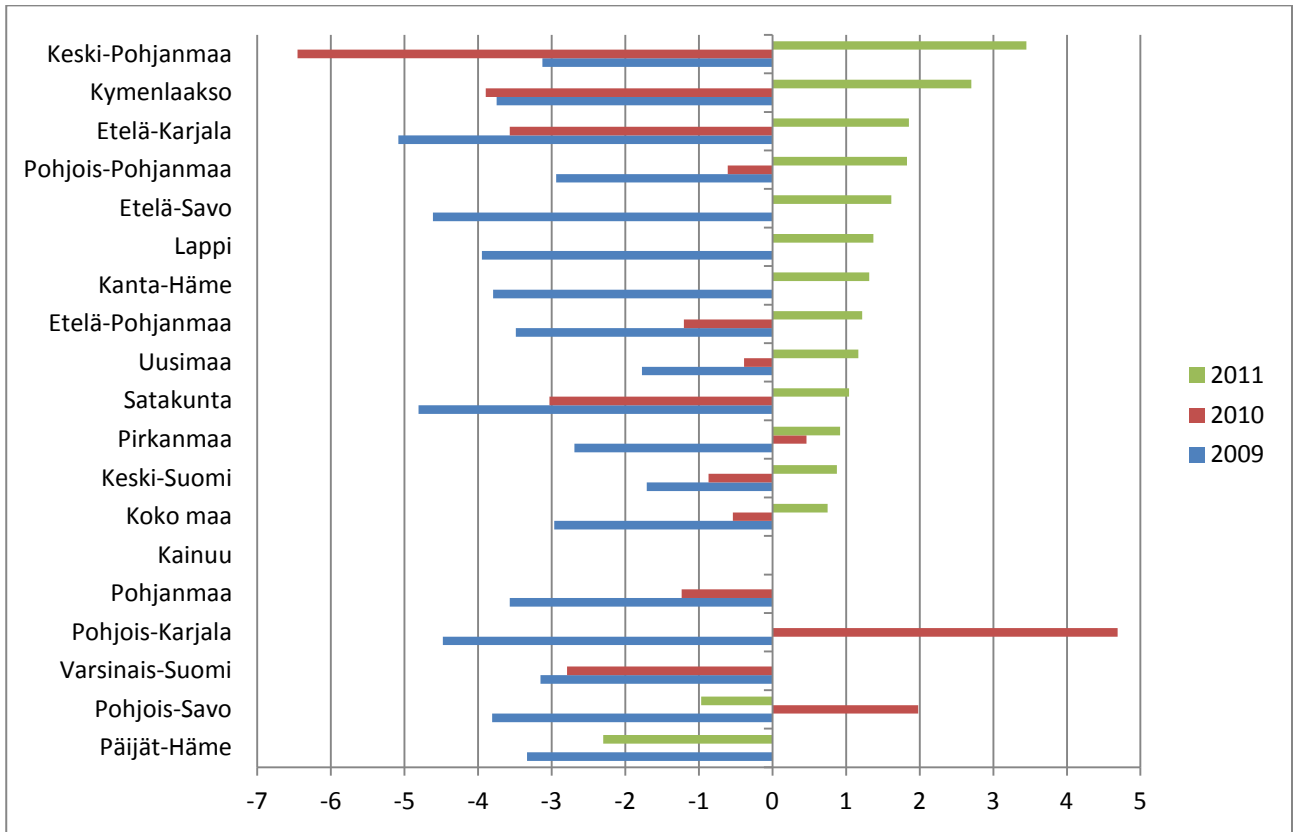
3. ALUEELLINEN KEHITYS

3.1. Tuotanto ja työllisyys maakunnittain

Taantumaa edeltäneen pitkän nousukauden aikana työllisten määrä kasvoi koko maassa vuosina 2004 - 2008 yli 170 000 henkeä ja työvoima lähes 100 000 henkeä. Samanaikaisesti työttömien määrä laski noin 70 000 henkeä. Taantumaa myötä pudottiin vuoden 2005 tasolle, sillä työllisten määrä väheni vuosina 2008 - 2010 lähes 100 000 henkeä ja työttömien määrä kasvoi noin 60 000 henkeä.

Työttömyys kasvoi syksystä 2008 lähtien kaikissa maakunnissa ja lähes kaikissa seutukunnissa. Se koetteli erityisesti niitä alueita, joissa vientiyritysten osuus elinkeinotoiminnasta on merkittävä. Työttömyys oli alkuvuodesta 2010 koko maassa korkeimmillaan 9,7 %, mutta kääntyi sen jälkeen laskuun ja joulukuussa 2010 työttömyysaste oli enää 8 % %. Vuoden 2011 aikana työttömyys aleni jonkin verran ja oli tammikuussa 2012 7,8%. Työttömien määrä kasvoi vuoden 2011 aikana Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Keski-Suomen ja Kymenlaakson maakunnissa. Korkein työttömyysaste oli vuonna 2011 Pohjois-Karjalassa, 12,5 % ja alin Uudellamaalla sekä Keski-Pohjanmaalla, 5,8 %.

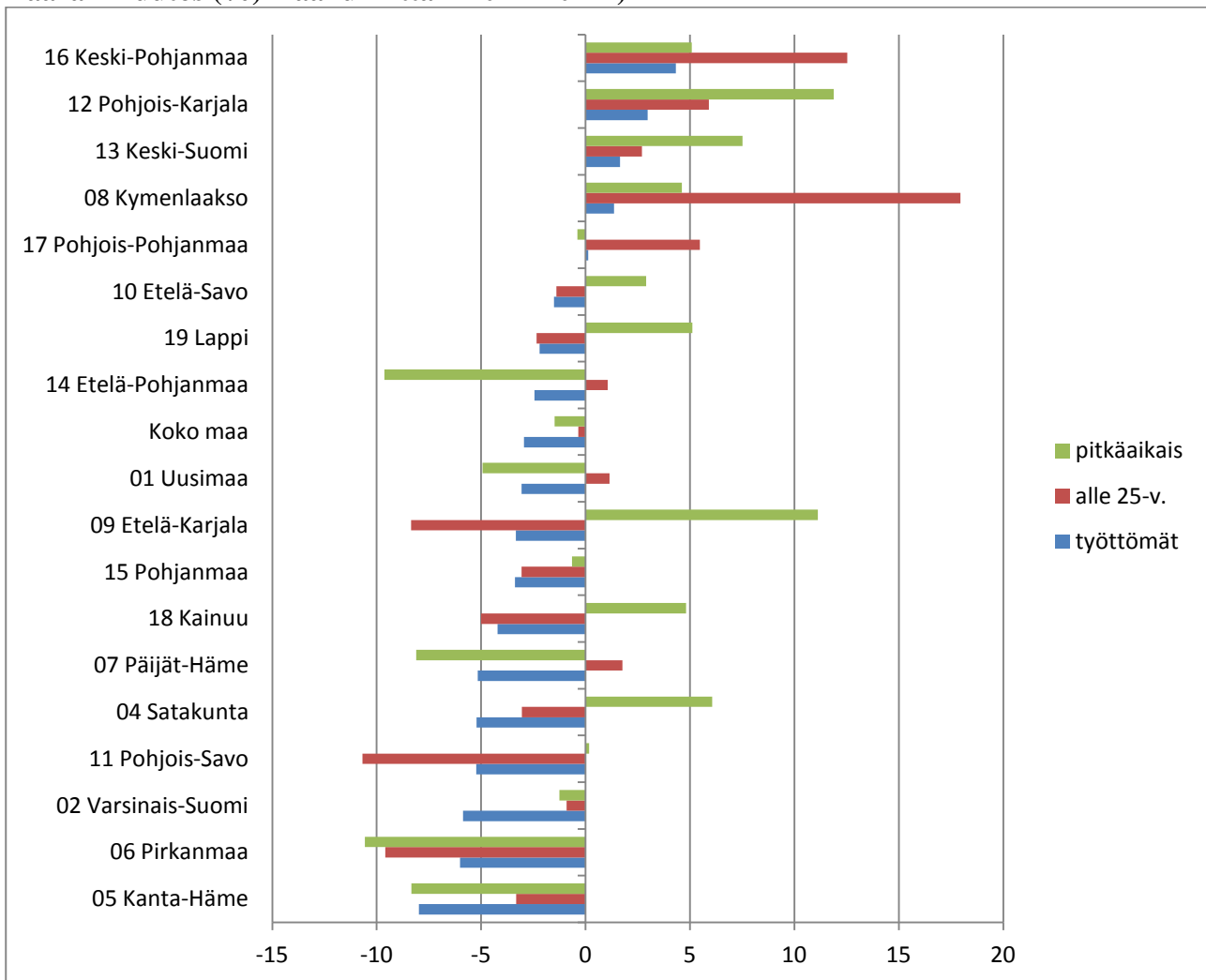
Taantumaa hellittäessä työllisten määrä kääntyi lievään kasvuun vuosien 2010 ja 2011 aikana useimmissa maakunnissa. Kasvu käynnistyi hyvin myös useissa korkean työttömyyden maakunnissa kuten Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo ja Satakunta, joissa se kuitenkin hidastui ja kääntyi laskuun vuoden 2011 aikana. Työllisten määrän kasvoi vuonna 2011 nopeimmin Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa, Pirkanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla. Yhteensä työllisiä oli vuoden 2012 tammikuussa saman verran kuin vuotta aiemmin.

Kuvio 12. Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 2009 - 2011

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus*) joulukuun tiedot

Vuonna 2011 avoimia työpaikkoja oli keskimäärin 45 600, mikä on noin 4000 enemmän kuin vuonna 2010. Lomautettujen määrä on pudonnut selvästi vuoden 2009 huippulukemista – keskimäärin noin 80 000 – neljäsosaan vuonna 2011.

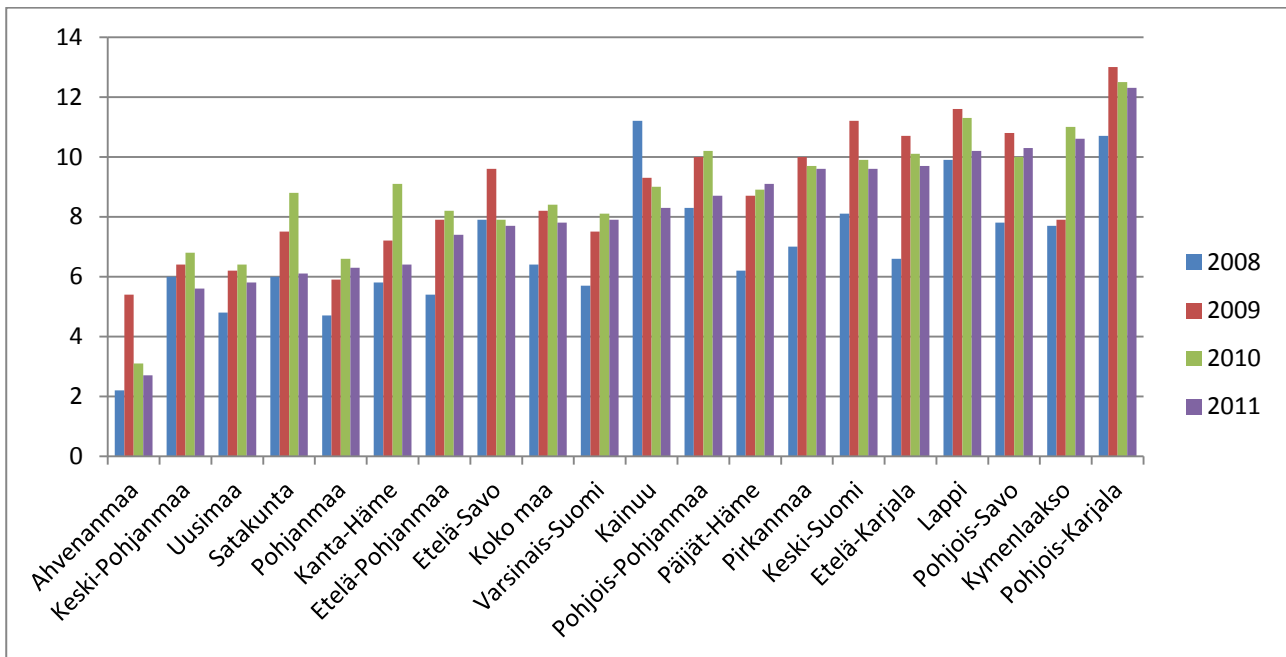
Kuvio 13. Työttömien työnhakijoiden, alle 25-vuotiaiden työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrän muutos (%) maakunnittain 2011–2012*)

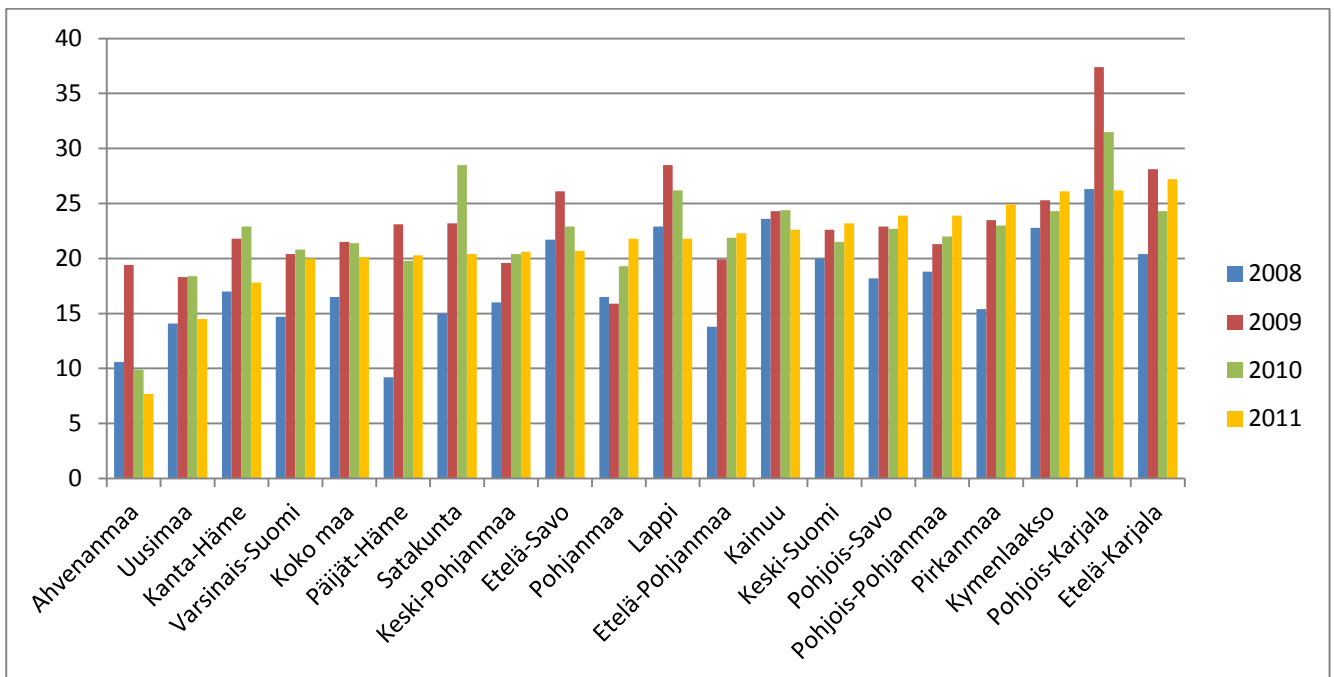
Lähde: TEM työnvälitystilastot, *)vertailukohtana tammikuun tiedot

Taantuman aikana voimakkaasti kasvanut nuorisotyöttömyys laski vuonna 2010, mutta myönteinen kehitys pysähtyi vuoden 2011 aikana ja tammikuussa 2012 alle 25-vuotiaita työttömiä oli 57 000, mikä on noin 5000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Eniten nuorisotyöttömyys on kasvanut Kymenlaaksossa, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa. Voimakkaimmin se on laskenut Pohjois-Savossa, Pirkanmaalla ja Etelä-Karjalassa. Pitkäaikaistyöttömien, yli vuoden työttömänä olleiden, määrän kasvu on pysähtynyt vuoden 2011 aikana, vaikka määrä kasvoi selvästi Pohjois-Karjalassa, Etelä-Karjalassa ja Satakunnassa.

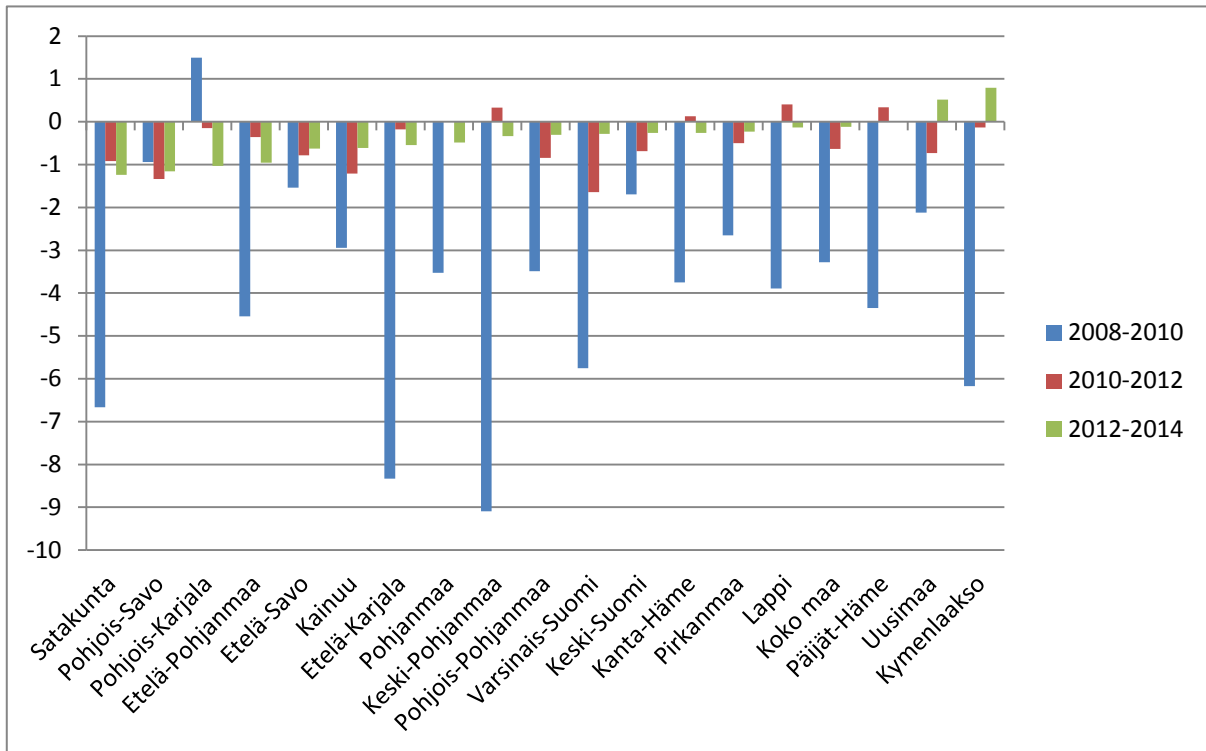
Kaiken kaikkiaan työttömyys on tasoittunut alueiden välillä viime vuosina, sillä Itä- ja Pohjois-Suomen korkean työttömyyden alueilla työttömyys ei juurikaan noussut taantuman aikana. Syynä tähän on toisaalta alueiden elinkeinorakenne sekä toisaalta työvoiman ikärakenne. Poistuma työelämästä kasvaa kaikilla alueilla, kun suuret ikäluokat ovat siirtymässä eläkkeelle. Vuonna 2011 lopussa työttömyysaste oli matalin Uudenmaan, Keski-Pohjanmaan ja Satakunnan maakunnissa.

Kuvio 14. Työttömyysaste maakunnittain vuosina 2008–2011

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

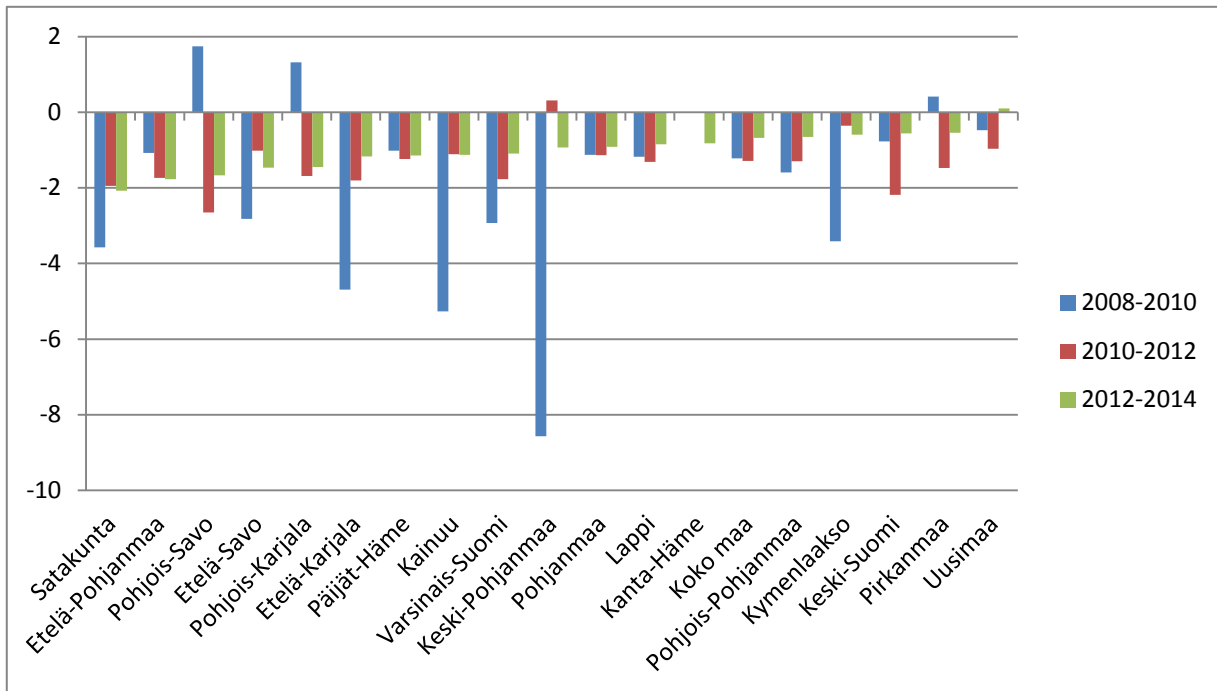
Kuvio 15. Nuorten, alle 25-vuotiaiden, työttömyys maakunnittain

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

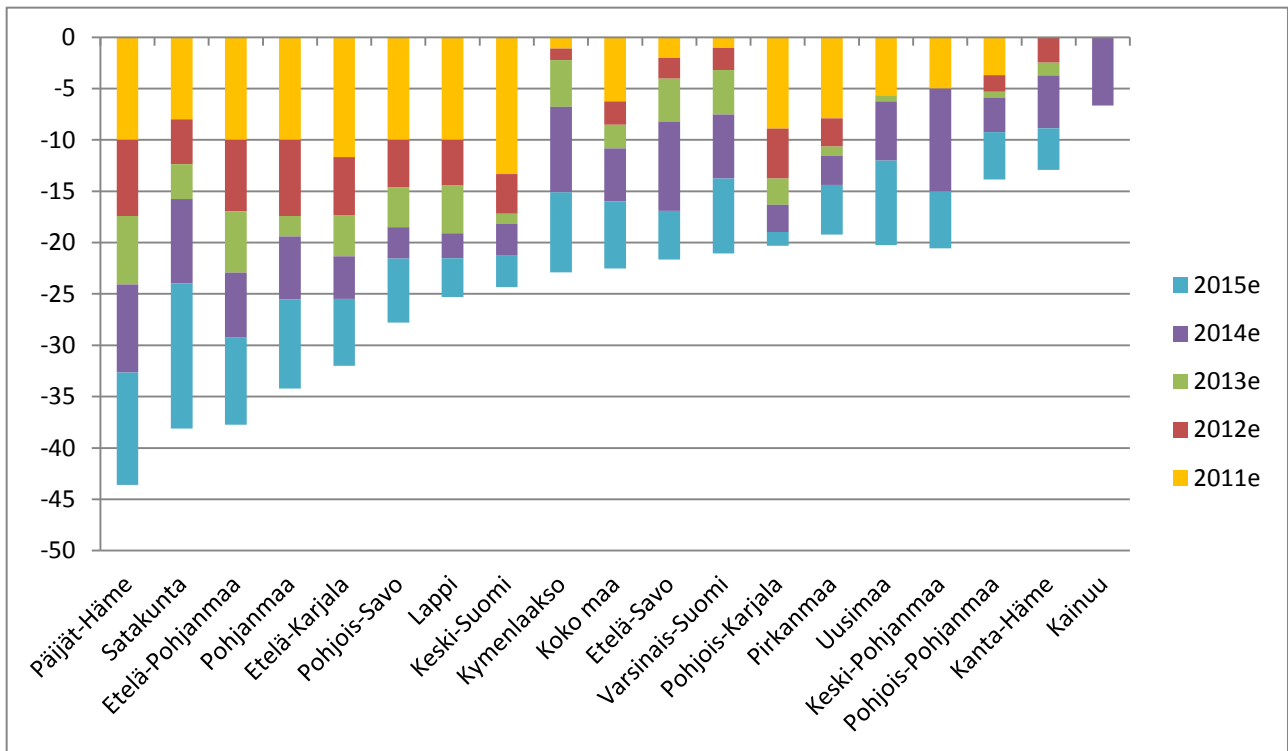
Kuvio 16. Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 2008–2010, 2010–2012 ja 2012–2014

Lähde: Etlä:n maakunnittain ennuste 11/2011

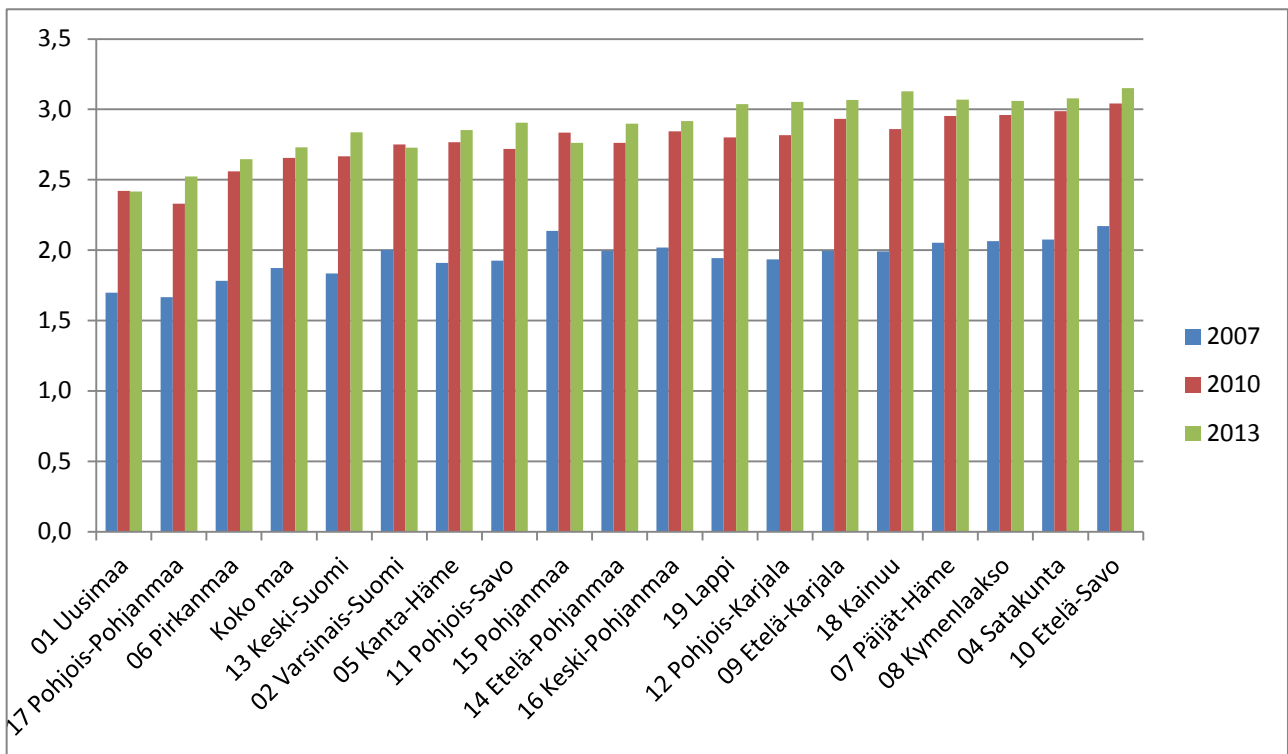
Etlän ennusteen mukaan työllisten määrä ei enää lähivuosina kasva hitaan talouskasvun oloissa, vaan kääntyy lähes kaikissa maakunnissa laskuun. Syynä on myös ikääntymisestä johtuva kasvava poistuma eläkkeelle ja työvoiman väheneminen kaikissa maakunnissa.

Kuvio 17. Työvoiman määrän muutos (%) maakunnittain 2008–2010, 2010–2012 ja 2012–2014

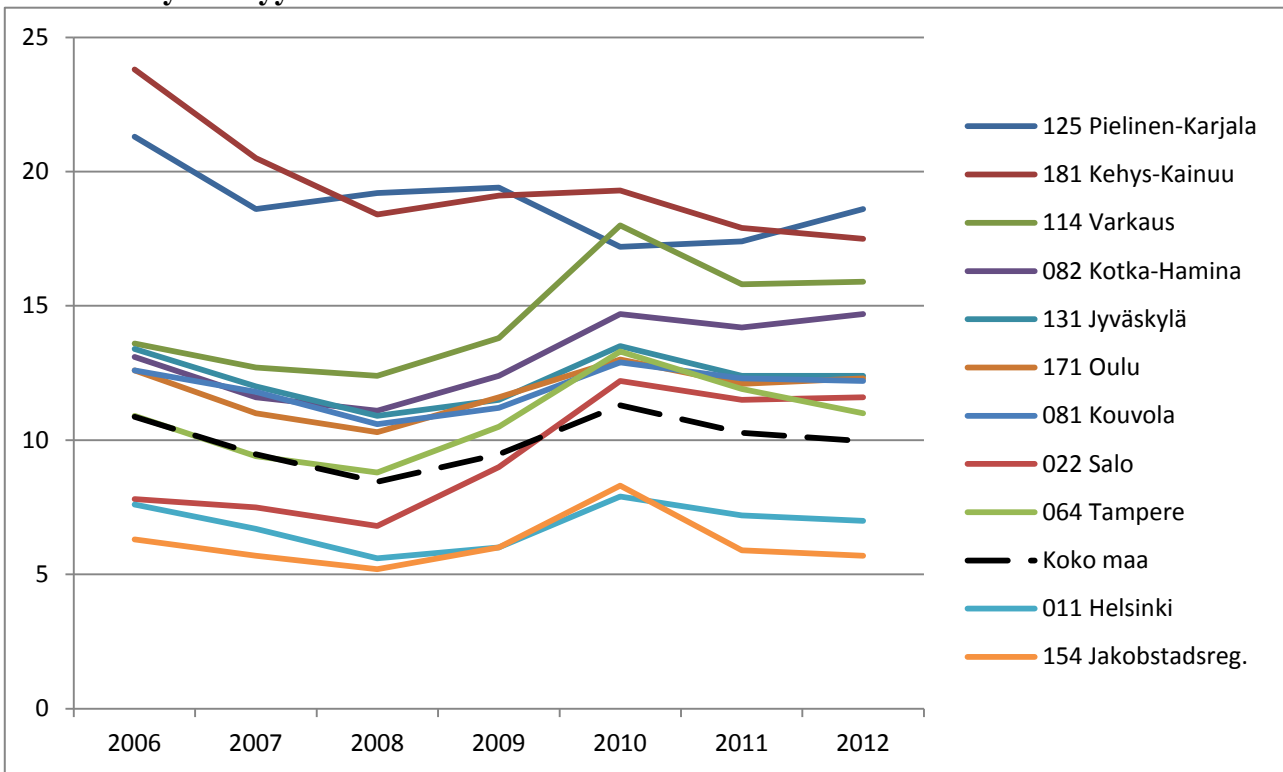
Lähde: Etlä:n maakunnittain ennuste 11/2011

Kuvio 18. Työttömien määrän muutos (%) maakunnittain 2011–2015

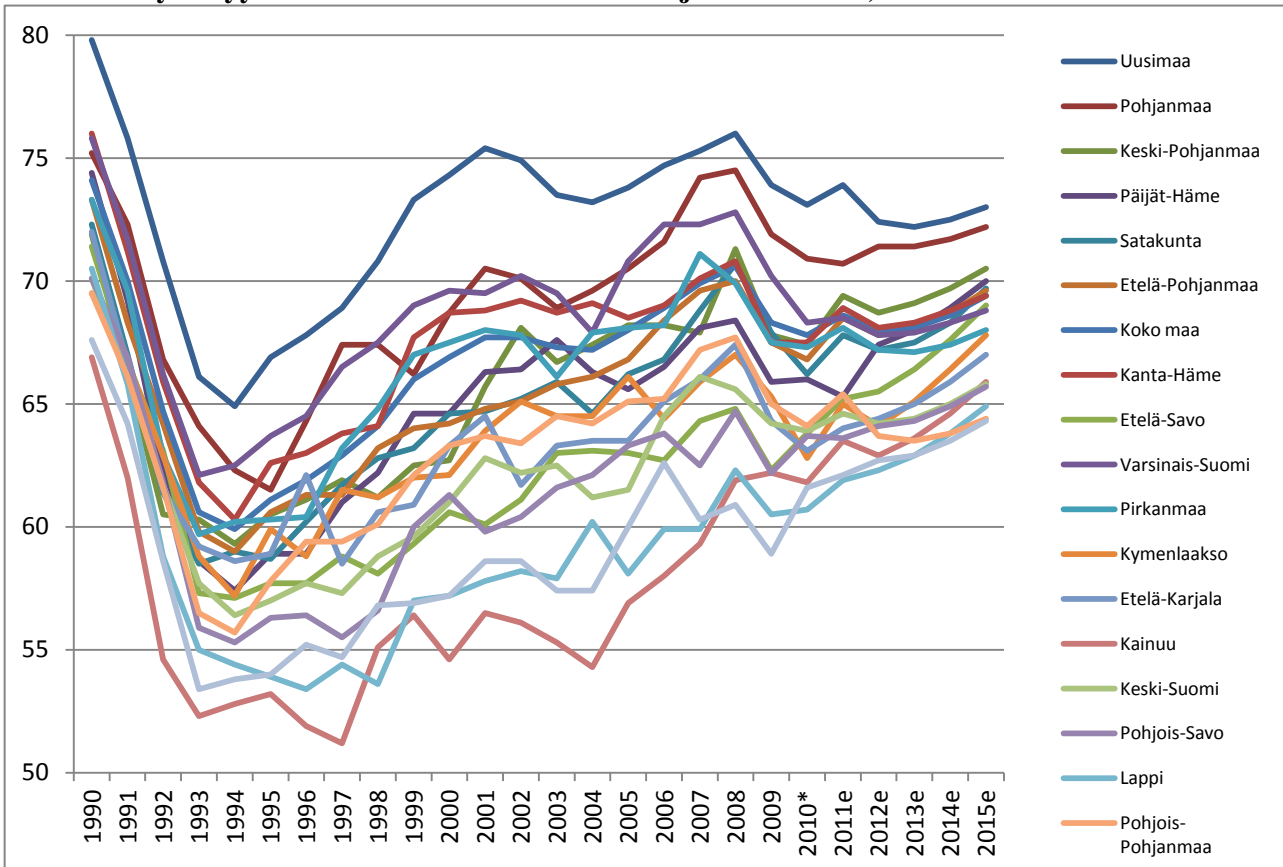
Lähde: Etlä:n maakunnittain ennuste 11/2011

Kuvio 19. Poistuma työvoimasta (%) maakunnittain 2007, 2010 ja 2013

Lähde: Foredata, poistumaennuste, Toimiala online

Kuvio 20. Työttömyysaste eräissä seutukunnissa 2006 -2012

Lähde: Tilastokeskus, työministeriön tiedot, tammikuu

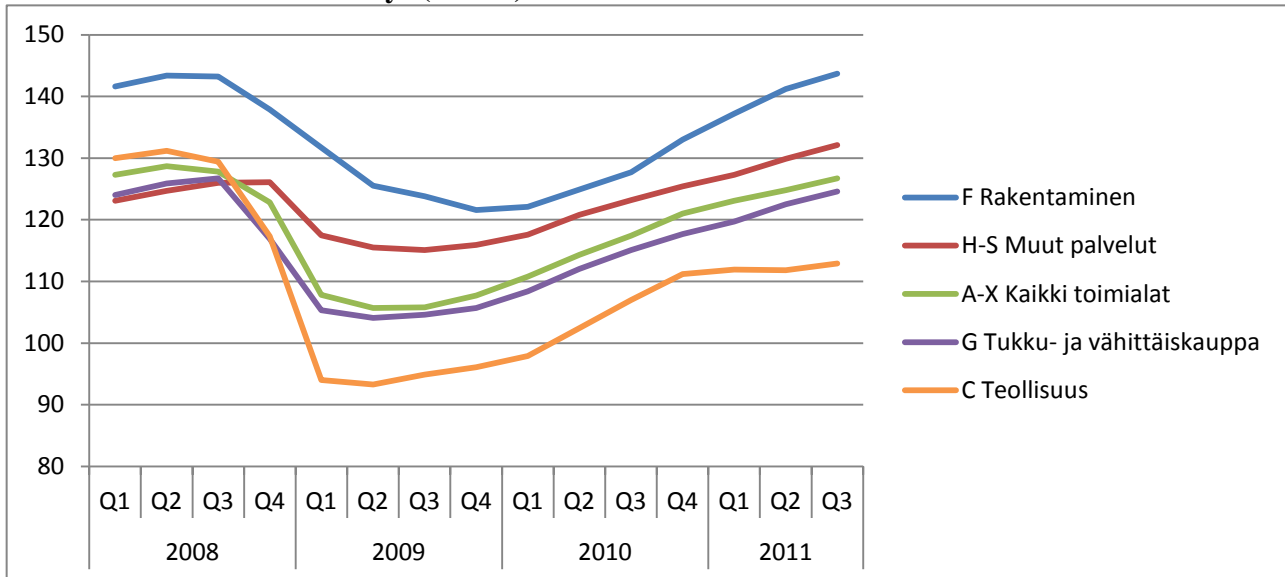
Kuvio 21. Työllisyysaste maakunnittain 1990–2010 ja 2010–2015*)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus, *) Etla, maakunnittain ennuste

3.2. Yritysten liikevaihto ja vienti

Talouden nousukauden 2004–2008 jälkeen yritystoiminnan liikevaihto kääntyi jyrkkään laskuun vuonna 2009 kaikilla päätoimialoilla. Erityisesti teollisuuden liikevaihdon ja viennin pudotus oli nopea ja syvä. Vähittäinen toipuminen alkoi kuitenkin yllättävän pian ja on voimistunut vuosina 2010–2011. Nopeinta kasvu on ollut rakentamisen, palvelujen ja kaupan alalla. Sen sijaan teollisuuden liikevaihdon kasvu hidastui vuoden 2011 aikana verrattuna edelliseen vuoteen.

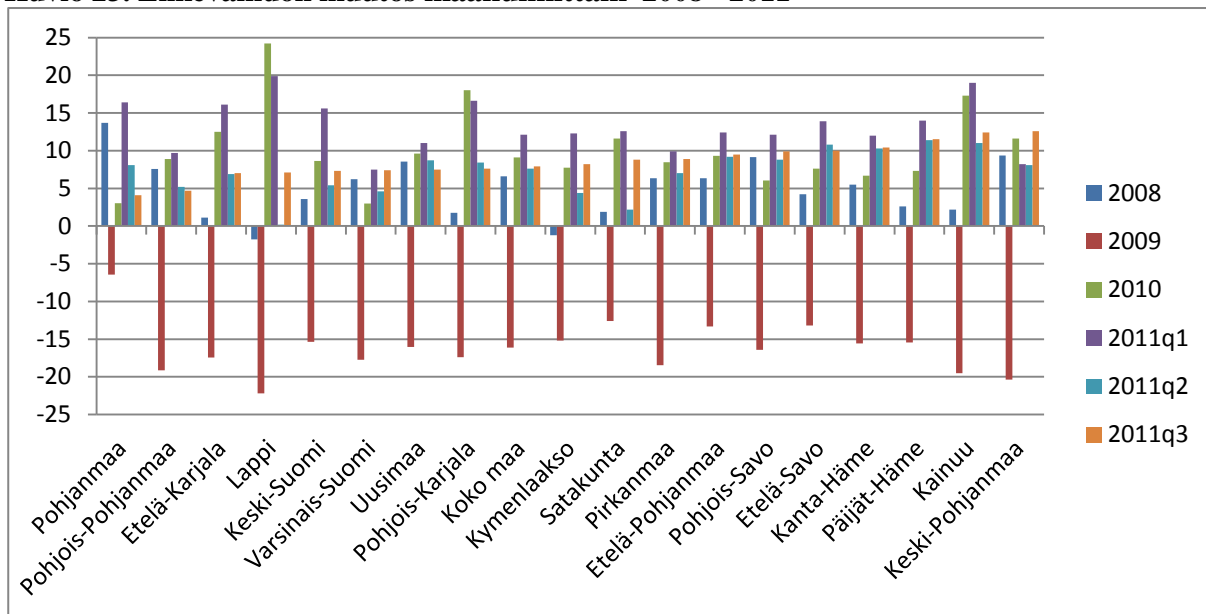
Kuvio 22. Liikevaihdon kehitys (trendi) toimialoittain vuosina 2008–2011

Lähde: Tilastokeskus

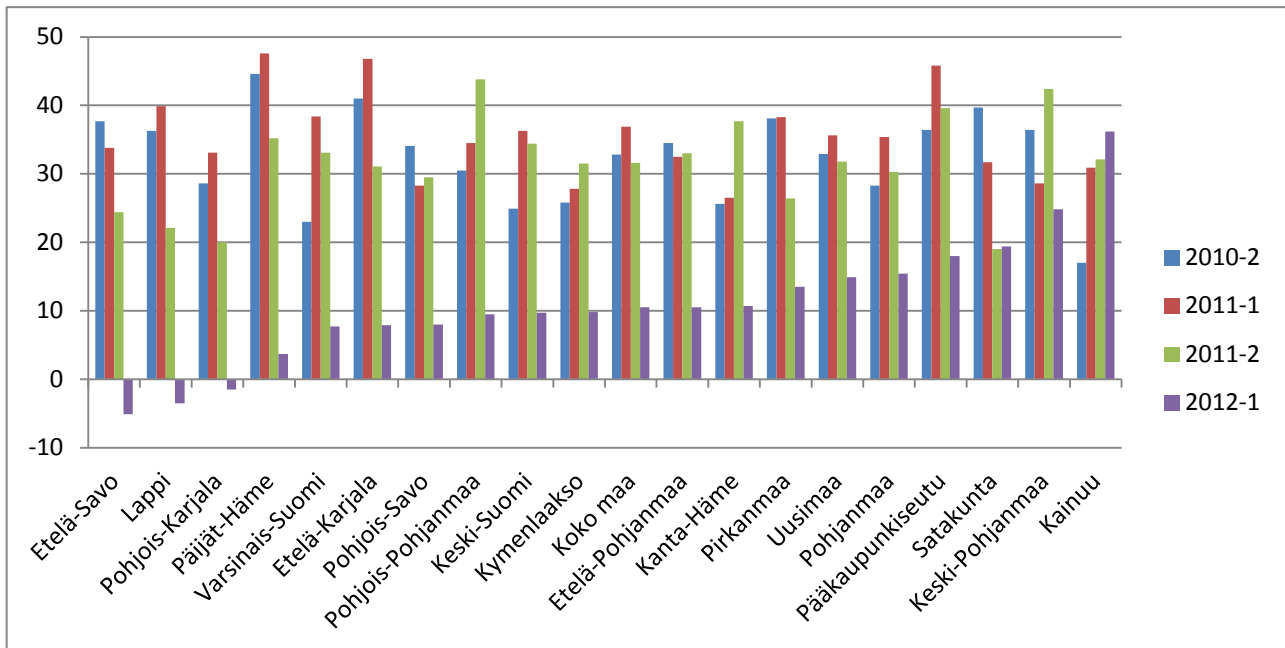
Yritystoiminnan liikevaihto alkoi jälleen kasvaa vuoden 2010 aikana ja vuonna 2011 kasvua tapahtui kaikissa maakunnissa. Erityisen hyvin ovat vuoden 2011 aikana menestyneet Keski-Pohjanmaa, Kainuu, Päijät-Häme ja Kanta-Häme. Hitainta kasvu oli Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Etelä-Karjalassa.

Kuvio 23. Liikevaihdon muutos maakunnittain 2008 - 2011

Lähde: Tilastokeskus

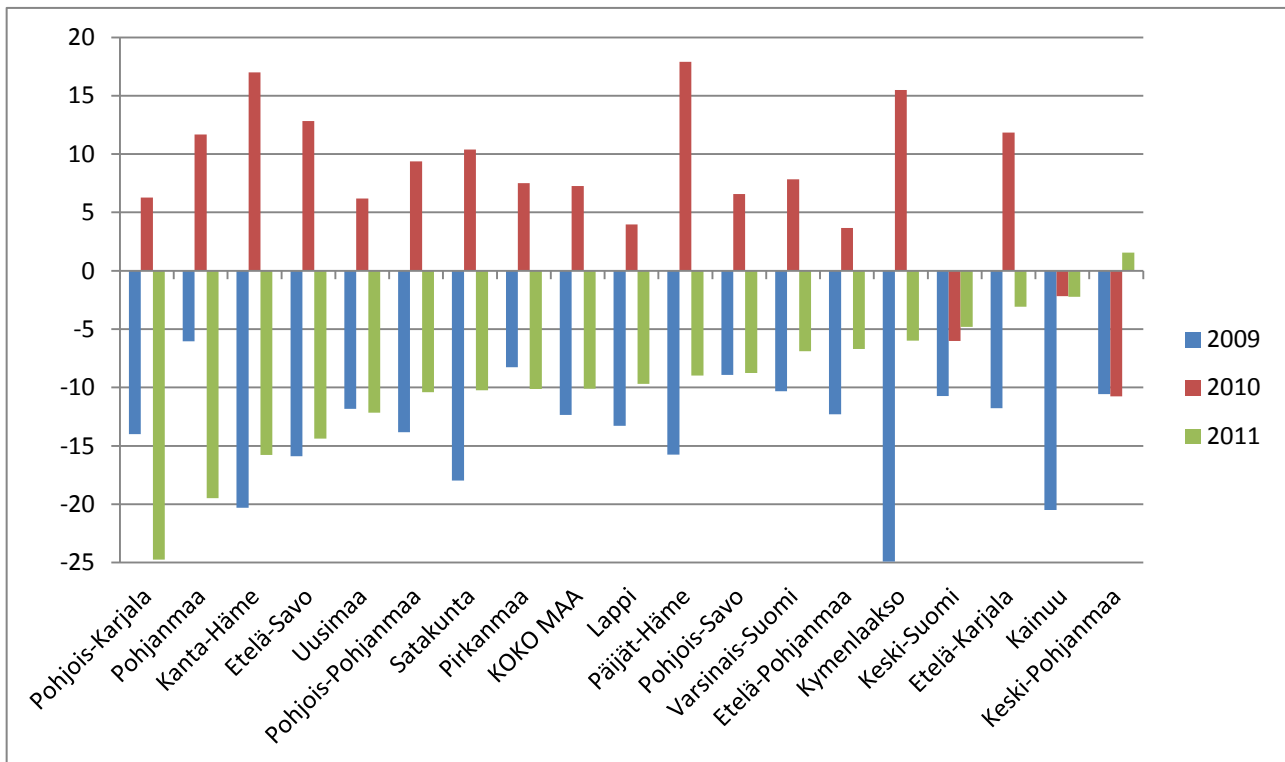
Kuvio 24. Pk-yritysbarometrin arvio yleisestä suhdannetilanteesta edelliseen vuoteen verrattuna maakunnittain 2010–2012, saldo

Lähde: Suomen Yrittäjät, Finnvera, TEM

Pk-yritysbarometrin mukaan vuoden 2011 lopun ja 2012 alun suhdannetilanteen arvioitiin hieman heikkenevän useimmissa maakunnissa verrattuna vuotta aikaisempaan. Myönteisimmin kehitysnäkymiä arvioitiin Kainuussa, Keski-Pohjanmaalla ja Satakunnassa. Heikointa suhdannekehityksen uskotaan olevan Etelä-Savossa, Lapissa ja Pohjois-karjalassa.

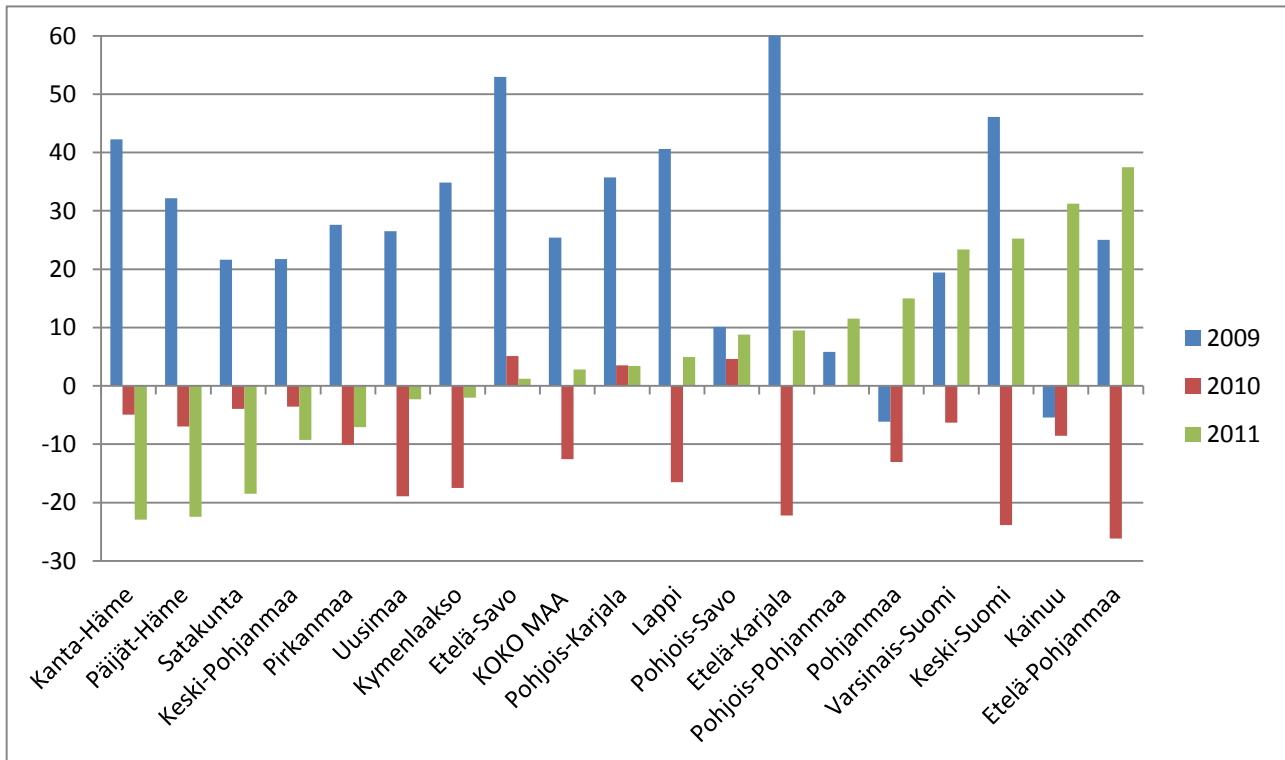
Kuvio 25. Aloittaneiden yritysten määrän muutos maakunnittain 2009–2011

Lähde: Tilastokeskus

Vuoden 2009 voimakkaan laskun jälkeen aloittaneiden yritysten määrä kasvoi vuoden 2010 aikana lähes kaikissa maakunnissa. Vuoden 2011 aikana määrä kääntyi kuitenkin jälleen laskuun ja kasvoi ainoastaan Keski-Pohjanmaalla. Suhteellisesti eniten uusien yritysten määrä väheni vuonna 2011 Pohjois-Karjalassa, Pohjanmaalla ja Kanta-Hämeessä.

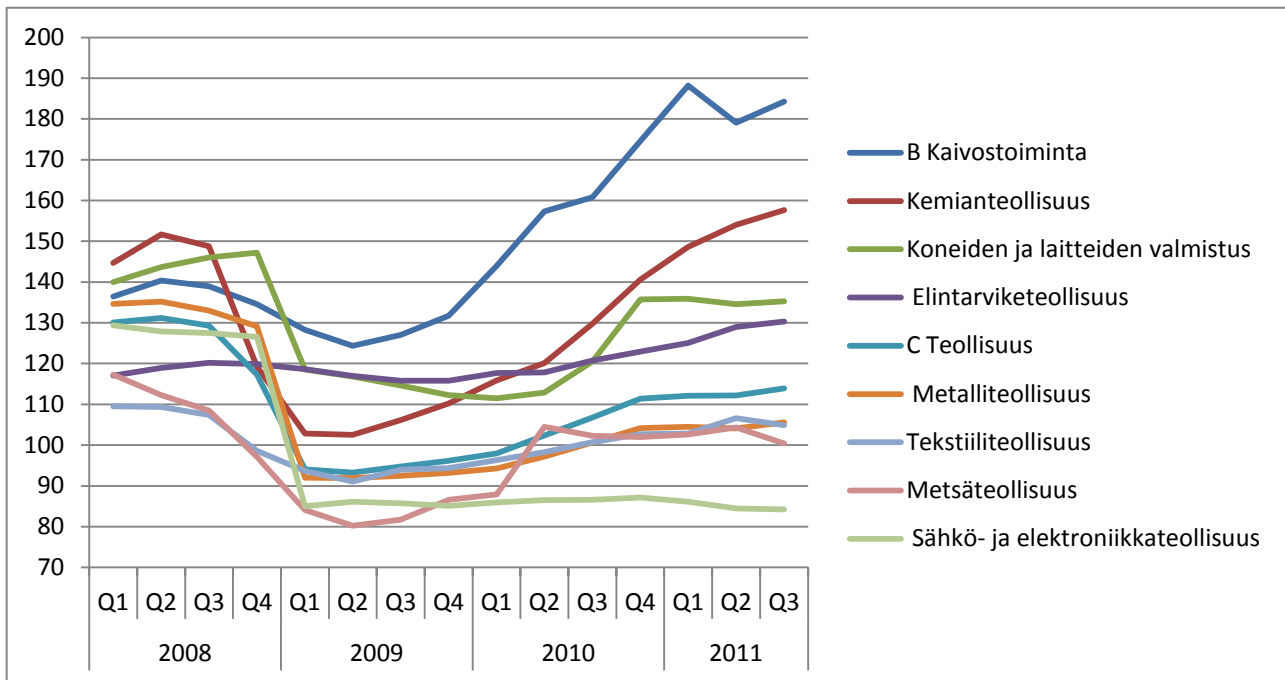
Kuvio 26. Konkurssiin joutuneiden yritysten määrän muutos maakunnittain 2009–2011

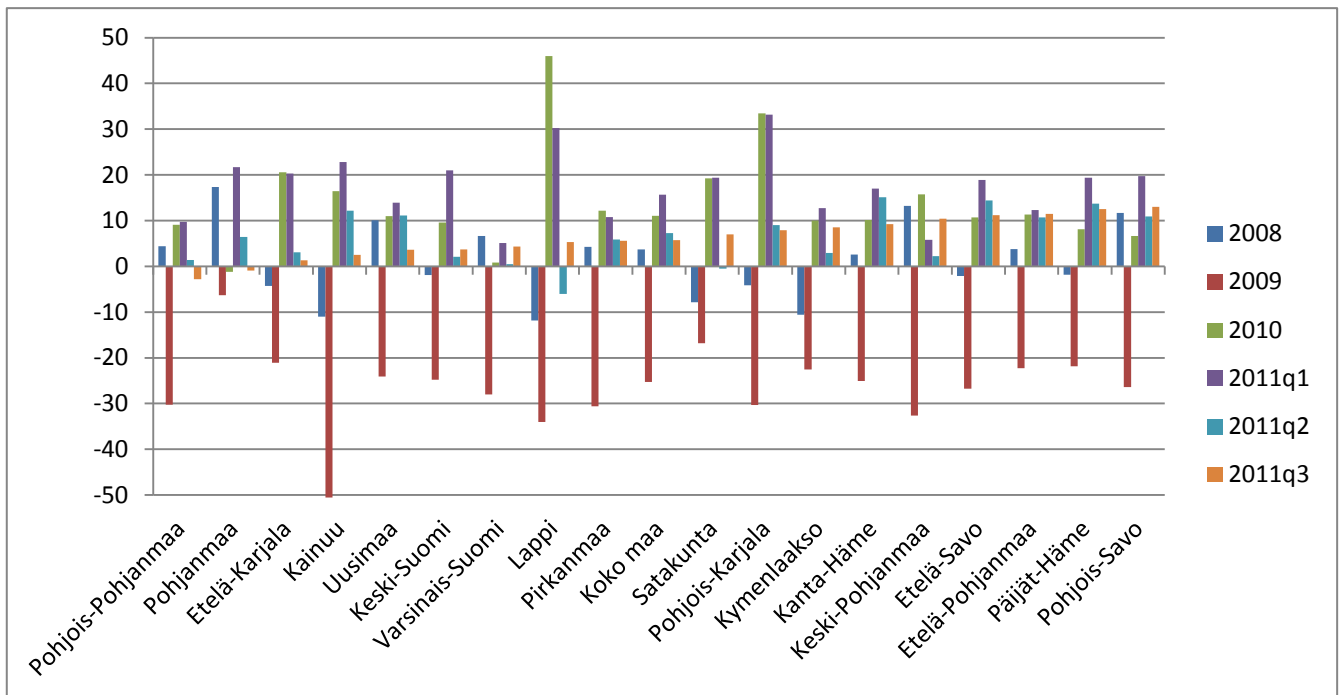
Lähde: Tilastokeskus

Konkurssiin joutuneiden yritysten määrä väheni lähes kaikissa maakunnissa vuonna 2010 vuoden 2009 voimakkaan kasvun jälkeen. Koko maassa konkurssien määrä pysyi vuonna 2011 ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvua tapahtui Etelä-Pohjanmaalla, Kainuussa, Keski-Suomessa ja Varsinais-Suomessa. Voimakkaimmin määrä laski Kanta-Hämeessä, Päijät-Hämeessä ja Keski-Pohjanmaalla.

Teollisuuden ja viennin liikevaihto alkoi supistua vuoden 2008 lopussa ja varsinainen romahdus tapahtui vuoden 2009 alussa. Suurinta pudotus oli sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa, metalliteollisuudessa sekä kemianteollisuudessa. Toipuminen on kuitenkin ollut melko nopeaa ja varsinkin kaivostoiminta ja kemianteollisuus lähtivät uuteen nousuun vuonna 2010 ja kasvu on jatkunut vuoden 2011 aikana. Sähkö- ja elektroniikkateollisuus on ainoa suuri toimiala, jossa toipumista ei ollut vielä syksyllä 2011 selkeästi nähtävissä. Myös metsäteollisuuden hidas kasvu näyttää pysähtyvän.

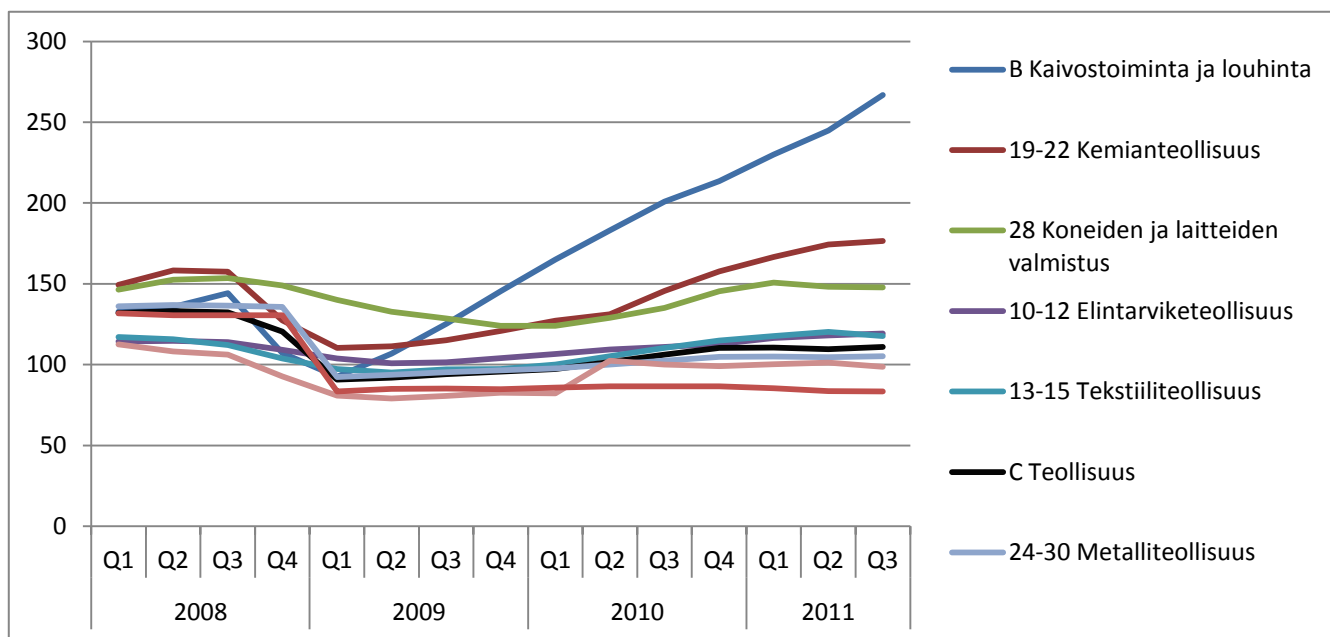
Kuvio 27. Teollisuuden liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2008–2011

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 28. Teollisuuden liikevaihdon vuosimuutos maakunnissa, neljännesvuosittain 2008–2011

Lähde: Tilastokeskus

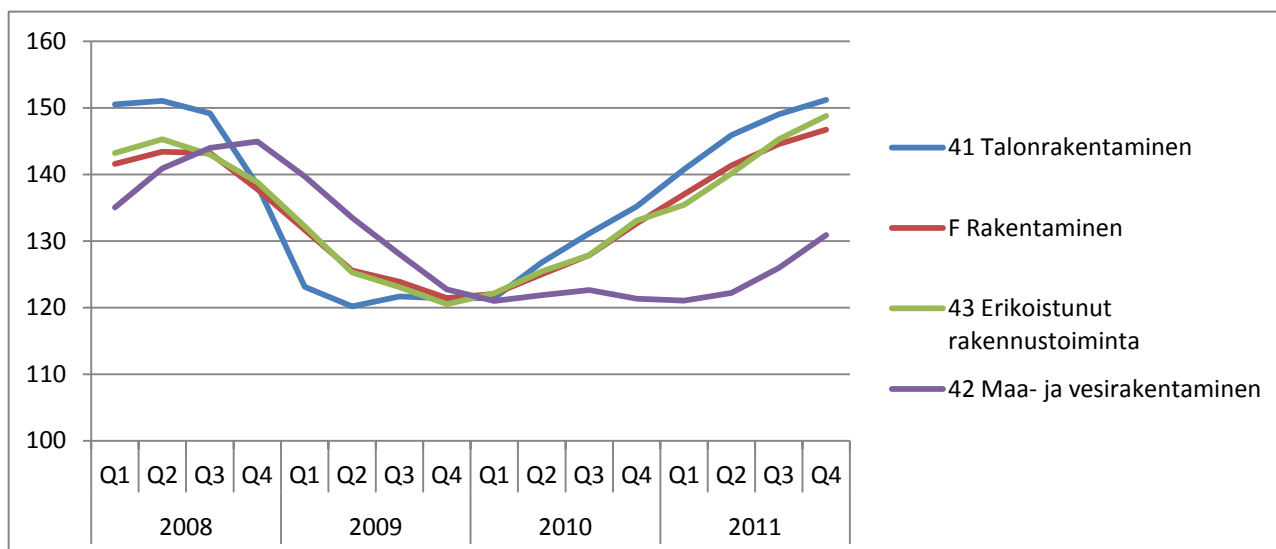
Teollisuuden liikevaihto väheni vuoden 2009 aikana kaikissa maakunnissa, mutta kasvu-uralle päästiin jo seuraavana vuonna. Vuoden 2011 loppua kohden liikevaihdon kasvu on hidastunut, mutta kasvoi edelleen Pohjois-Pohjanmaata ja Pohjanmaata lukuun ottamatta. Nopeinta teollisuuden liikevaihdon kasvu on ollut vuonna 2011 Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen ja Etelä-Pohjanmaan maakunnissa.

Kuvio 29. Teollisuuden viennin muutos (trendi) sektoreittain 2008–2011

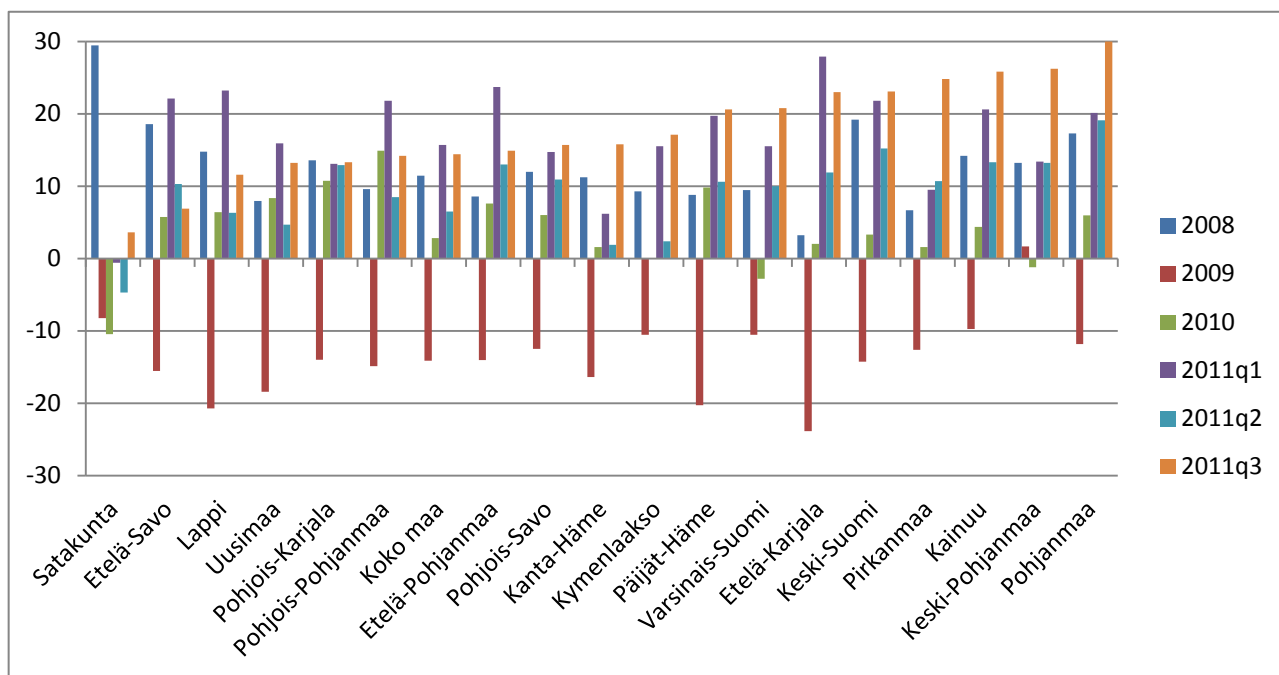
Lähde: Tilastokeskus

Teollisuuden viennin kehitys heijastelee liikevaihdon näkymiä. Kaivostoiminnan viennin kasvu on yhä nopeutunut vuoden loppua kohti, kun taas muilla aloilla vienti on hidastunut ja jopa kääntynyt laskuun.

Rakentamisen sektorilla yritysten liikevaihdon kasvu kääntyi voimakkaaseen laskuun talouden taantuessa vuoden 2008 lopulla. Pudotus jatkui aina vuoden 2009 viimeiselle neljännekselle asti, mutta kääntyi jälleen nousuun keväällä 2010. Kasvu on jatkunut vuoden 2011 aikana ja myös maa- ja vesirakentaminen pääsi kasvu-uralle. Vuoden 2011 aikana rakentamisen liikevaihdon kasvu on ollut voimakasta kaikissa maakunnissa ehkä Satakuntaa lukuun ottamatta. Nopeinta kasvu on ollut Pohjanmaalla, Keski-pohjanmaalla, Pirkanmaalla ja Kainuussa.

Kuvio 30. Rakentamisen liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2008–2011

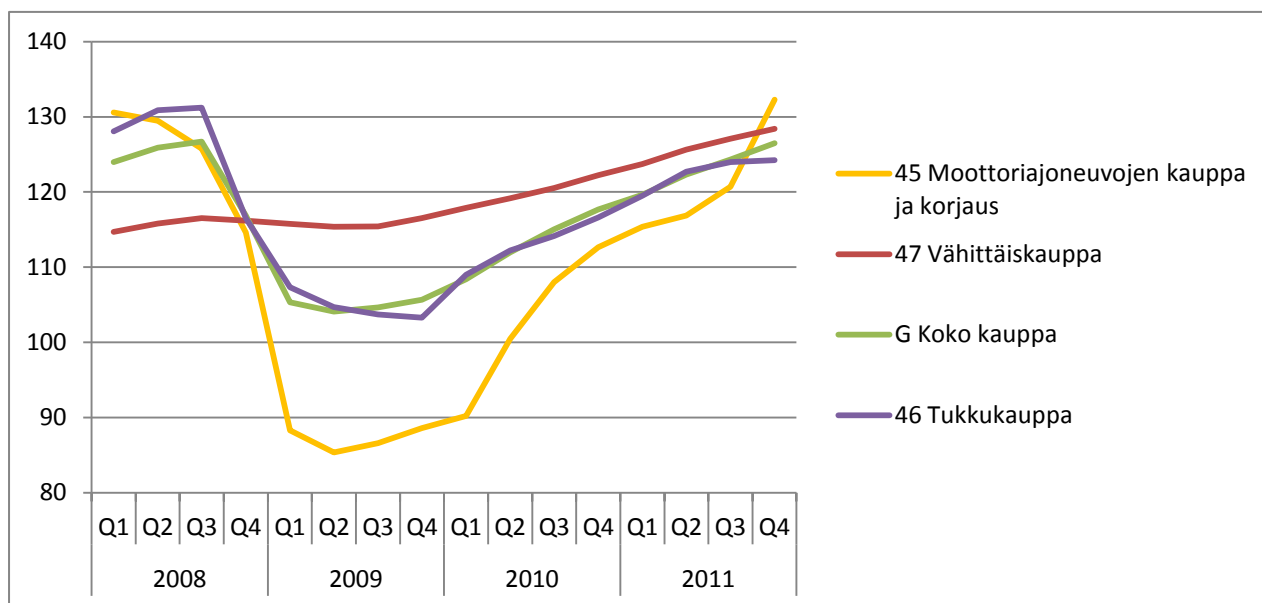
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 31. Rakentamisen liikevaihdon muutos maakunnissa 2008 - 2011

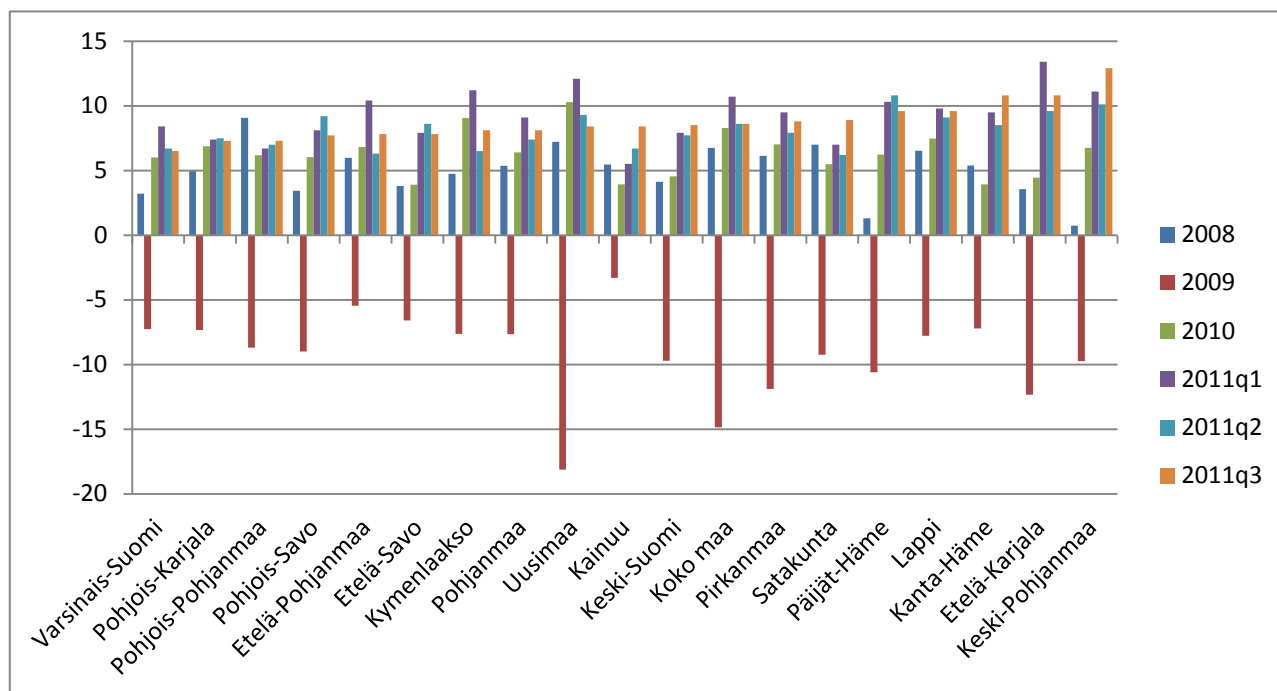
Lähde: Tilastokeskus

Myös **kaupan liikevaihdon** pitkään jatkunut myönteinen kehitys pysähtyi vuoden 2008 puolivälissä ja kääntyi laskuun. Vähittäiskauppa selvisi taantumasta kuitenkin kohtuullisen hyvin ja sen liikevaihto pysyi lähes ennallaan vuoden 2009 aikana. Kaupan sektorin toipuminen on ollut jatkuvaa vuosina 2010 - 2011 ja erityisen nopeaa se on ollut moottoriajoneuvojen kaupassa, jossa pudotus oli kaikkein voimakkain.

Kaupan liikevaihto on kasvanut kaikissa maakunnissa vuosina 2010-2011. Voimakkainta kasvu oli viime vuonna Keski-Pohjanmaalla, Etelä-Karjalassa ja Kanta-Hämeessä ja hitainta Varsinais-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa.

Kuvio 32. Kaupan liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2008–2011

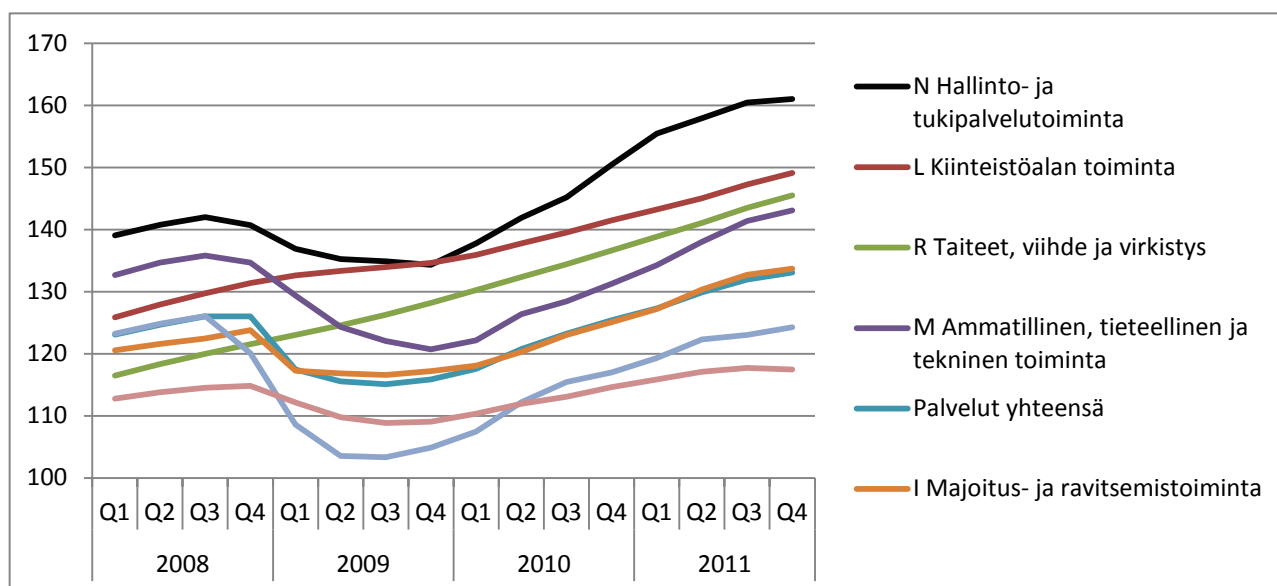
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 33. Kaupan liikevaihdon muutos maakunnissa, neljännesvuosittain 2008–2011

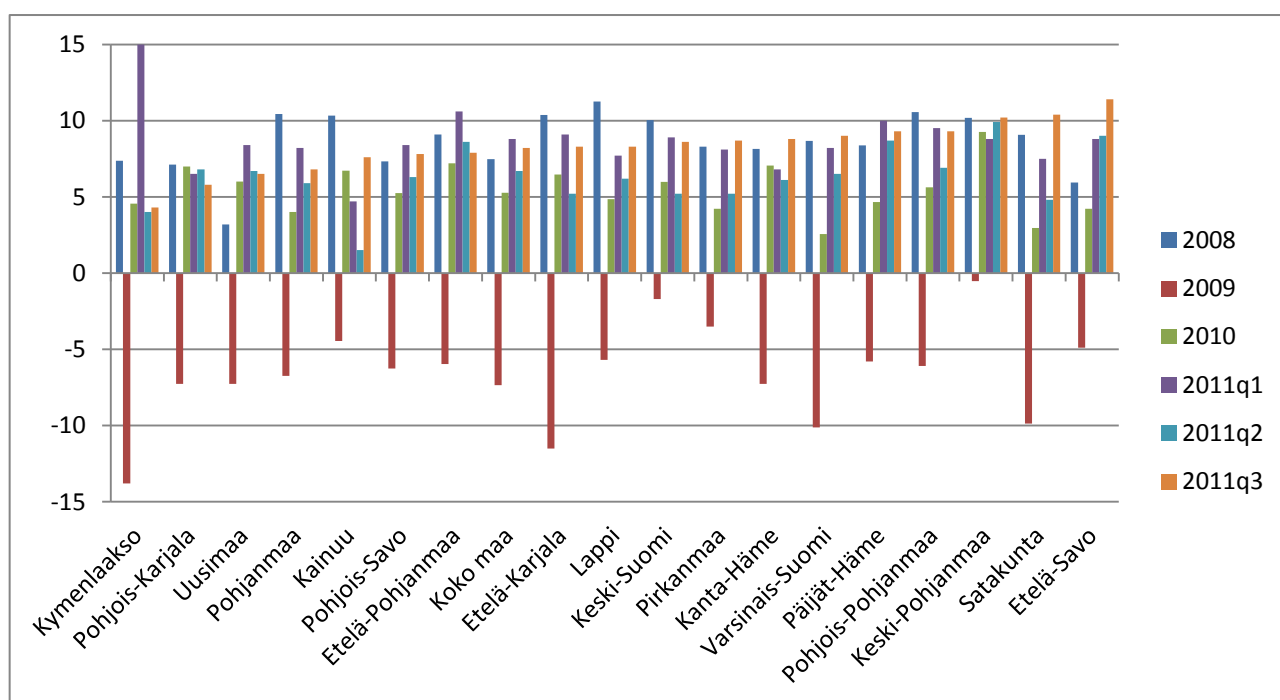
Lähde: Tilastokeskus

Palvelusektorin liikevaihdon pitkäaikainen kasvu notkahti vuoden 2009 taantuman aikana, mutta ei niin voimakkaasti kuin muilla toimialoilla. Vuonna 2010 alkanut kasvu on jatkunut tasaisena vuoden 2011 aikana ja nopeimmin ovat kasvaneet hallinto- ja tukipalvelut, kiinteistöala sekä taiteet, viihde ja virkistys. Selvästi hitainta kasvu on ollut informaatio- ja viestintä – sektorilla.

Palvelujen liikevaihto kasvoi kaikissa maakunnissa vuosina 2010–2011. Voimakkainta kasvu on ollut viime aikoina Etelä-Savossa, Satakunnassa ja Keski-Pohjanmaalla.

Kuvio 34. Palvelujen liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2008–2011

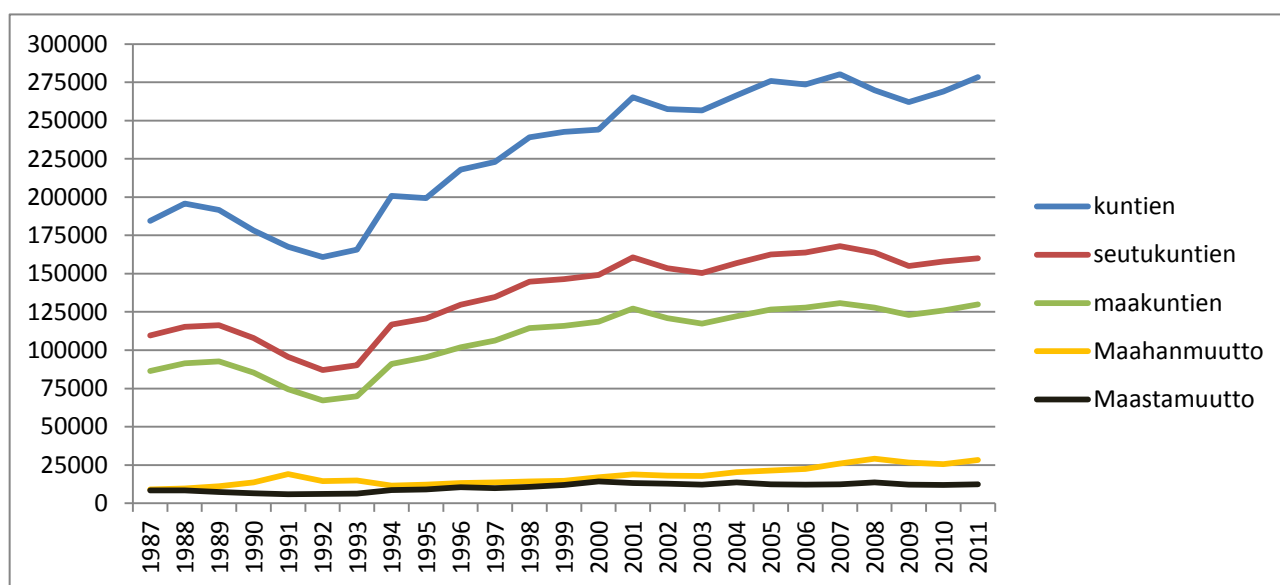
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 35. Palvelujen liikevaihdon muutos maakunnissa 2008 - 2011

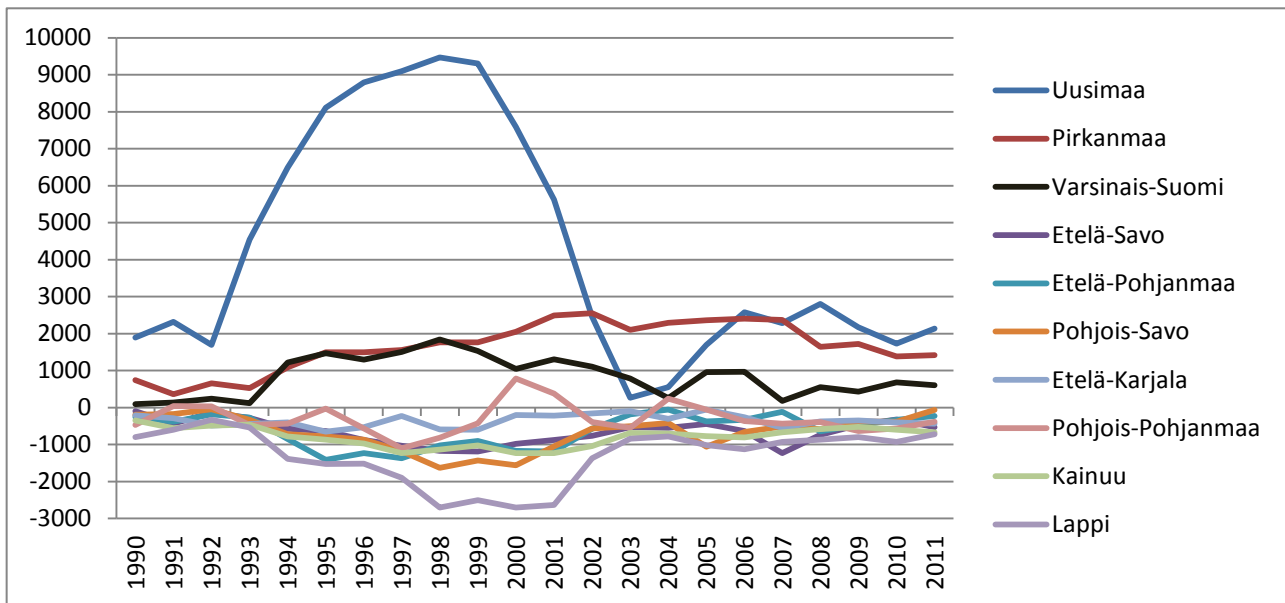
Lähde: Tilastokeskus

3.3. Alueiden väestönkehitys ja muuttoliike

Vuosien 2004–2008 nopeasta talouskasvusta huolimatta alueiden välinen muuttoliike pysyi suhteellisen tasapainoisena, vaikkakin keskittyminen alueiden keskuksiin jatkui. Talouden taantuessa tapahtui maassamuutossa vuonna 2009 lievää hidastumista sekä kuntien välisen, seutukuntien välisen että maakuntien välisen muuttoliikkeen osalta. Vuosina 2010–2011 maassamuutto on jälleen hieman voimistunut.

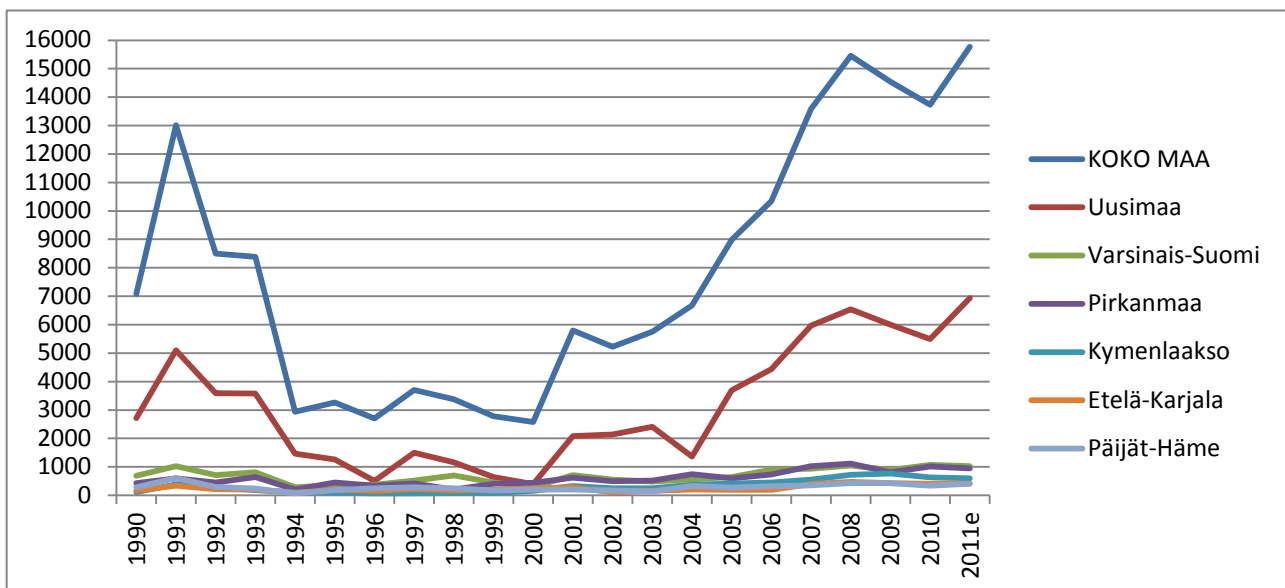
Kuvio 36. Alueiden välinen muuttoliike, maahanmuutto ja maastamuutto 1987–2011

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 37. Maan sisäisen muuttoliikkeen nettomuutto vuosina 1990–2011 eräissä maakunnissa

Lähde: Tilastokeskus

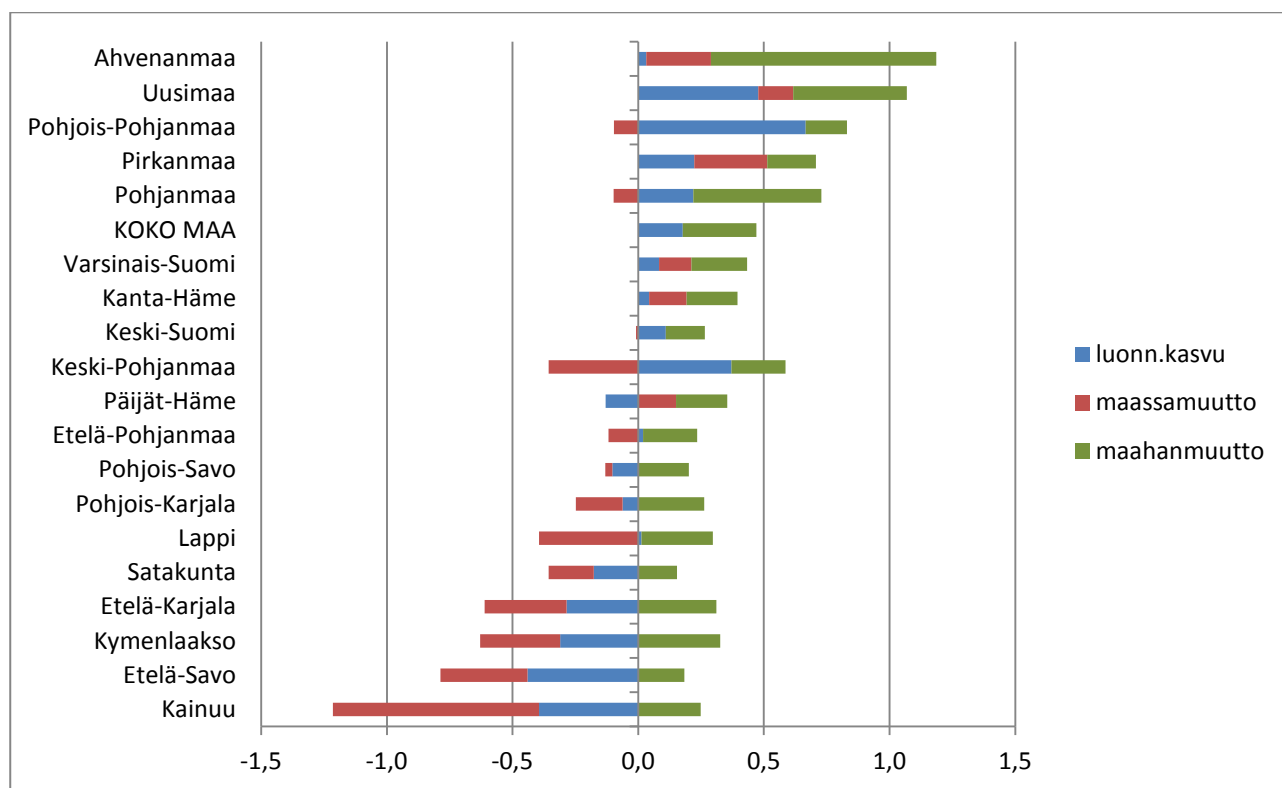
Uudenmaan osalta maan sisäisen muuttoliikkeen muuttovoitto on viime vuosina pysytellyt alle 3000 hengen, kun se oli huippuvuonna 1998 lähes 10 000 henkeä. Muuttovoitot ovat viime vuosina jakautuneet usealle maakunnalle ja erityisesti Pirkanmaan muuttovoitto on määrällisesti lähes Uudenmaan tasolla. Myös Kanta-Häme sekä Päijät-Häme ovat selkeästi muuttovoittoa saavia maakuntia. Suurimpien tappioalueiden kuten Kainuu, Lappi ja Pohjois-Savo muuttotappiot ovat vaihdelleet viime vuosina, mutta pysyneet selvästi pienempinä kuin 1990-luvun lopulla. Maahanmuuton nettovoitto oli huipussaan vuonna 2008 yli 15 000 henkeä. Sen jälkeen nettovoitto on laskenut ja oli vuonna 2009 noin 14000 ja vuonna 2010 noin 13000 henkeä. Vuoden 2011 ennakkotietojen mukaan maahanmuutto on jälleen voimistunut ja nettovoitto oli lähes 16 000 henkeä. On huomattava että maahanmuuton osalta nettovoittoa saavat kaikki maakunnat, mutta Uudenmaan osuus on ollut jatkuvasti yli 40%.

Kuvio 38. Maahanmuuton nettomäärä koko maassa ja eräissä maakunnissa 1990 - 2010

Lähde: Tilastokeskus

Väestönkasvu hidastui koko maassa vuosina 2009- 2010 edellisiin vuosiin nähden. Tämä johtui lähinnä maahanmuuton nettomuuton pienenemisestä, sillä luonnollinen väestönkasvu pysyi suhteellisen korkeana. Väestönkasvu kuitenkin voimistui jälleen vuoden 2011 aikana ja oli 25 300 henkeä, mikä on noin 1500 enemmän kuin vuonna 2010. Syynä oli maahanmuuton selvä kasvu - nettovoitto oli 15 800 henkeä, kun se vuonna 2010 oli 13 700 henkeä. Manner-Suomen maakunnista väestönkasvu oli määrällisesti ja suhteellisesti suurinta Uudellamaalla, joissa kaikki kasvun osatekijät olivat positiivisia. Maahanmuuton voimistuminen nosti Uudenmaan väestönkasvua pienen notkahduksen jälkeen noin 1600 hengellä edelliseen vuoteen verrattuna. Kun tarkastellaan suhteellista kasvua niin Pohjois-Pohjanmaa on korkean syntyvyyden ja nuoren ikärakenteen ansiosta luonnollisen väestönkasvun kärkimaakunta. Pirkanmaa ja Kanta-Häme ovat maassamuuton muuttovoiton osalta kärkimaakuntia, vaikkakin niiden muuttovoitto on hieman supistunut. Useimmissa väestötappiomaakunnissa väestön väheneminen on jossain määrin hidastunut, mutta ikääntymisen vuoksi luonnollinen kasvu heikkenee jatkuvasti ja väestön kasvua on enää vaikea saavuttaa. Etelä-Savo, Kainuu, Pohjois-Karjala, Satakunta ja Pohjois-Savo ovat perinteisiä muuttotappiomaakuntia, mutta vuosina 2009-2011 niiden muuttotappiot ovat selvästi vähentyneet johtuen osaltaan muuttoaktiivisten ikäluokkien (18 – 34-vuotiaat) pienenemisestä. Vuoden 2011 aikana nettomuutto kääntyi lievästi positiiviseksi Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Kymenlaakso ja Etelä-Karjala saavat suhteellisen paljon maahanmuuttajia, mikä ei kuitenkaan riitä korvaamaan luonnollisen kasvun ja maassamuuton aiheuttamaa väestön vähenemistä. Maakuntien sisällä muuttoliike on kohdistunut viime vuosina yhä voimakkaammin maakuntien keskuksiin. Erityisesti pääkaupunkiseudun, Tampereen, Turun ja Oulun seutu kasvavat nopeasti.

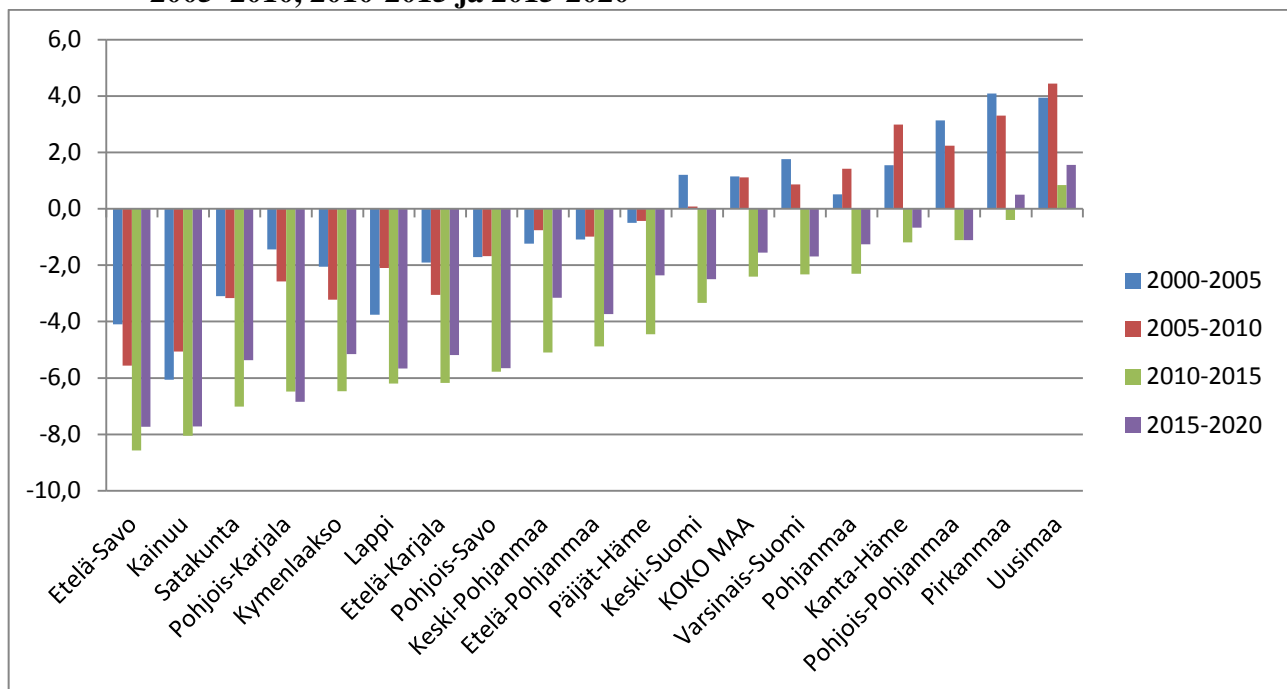
Kuvio 39. Väkiluvun muutos osatekijöittäin (/%) maakunnissa vuonna 2011

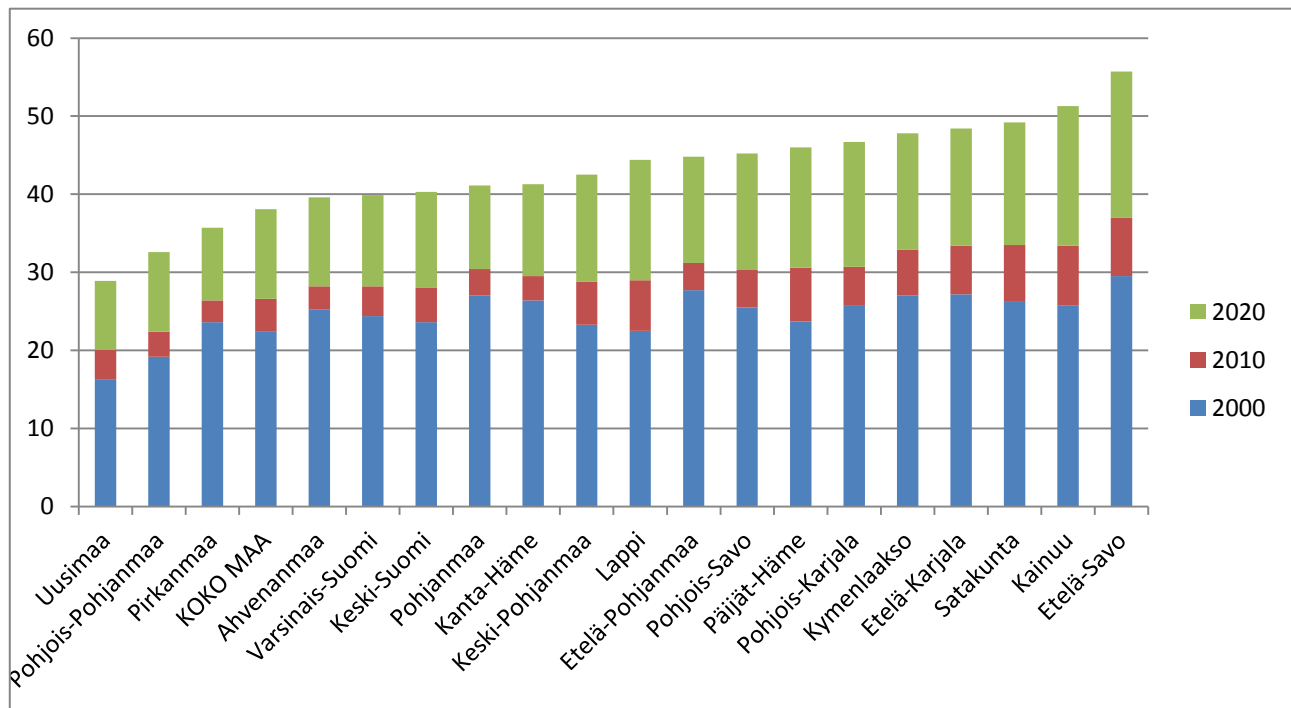
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Monilla alueilla työikäinen väestö on vähentynyt ja vanhusväestö kasvanut jo usean vuoden ajan. Eläkkeelle siirtyminen voimistuu koko ajan ja saavuttaa huippunsa 2010-luvun alkupuolella suurten ikäluokkien tullessa eläkeikään. Työikäisen väestön väheneminen merkitsee yleensä myös työvoiman määrän vähenemistä, mikä heikentää työvoiman saatavuutta ja hidastaa talouskasvua. Yli 64-vuotiaiden määrän kasvunopeus kiihtyy kaksinkertaiseksi kaikissa maakunnissa seuraavan neljän vuoden aikana. Erityisen voimakasta kasvu on alueilla, joissa osuus on ollut alhainen kuten Uusimaa ja Pohjois-Pohjanmaa. Itä-Suomen maakunnissa vanhusväestön osuus väestöstä on jo tällä hetkellä niin korkea, että määrän kasvu on puolet hitaampaa kuin Uudellamaalla. Korkeimmillaan vanhuushuoltosuhte (yli 64-vuotiaiden osuus työikäisestä väestöstä, 15-64 v.) on yli 30% Etelä-Savossa ja Kainuussa ja alimmillaan Uudellamaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla noin 20%. Vanhuushuoltosuhte nousee keskimäärin 10 prosenttiyksikköä vuosina 2010-2020 kaikissa maakunnissa.

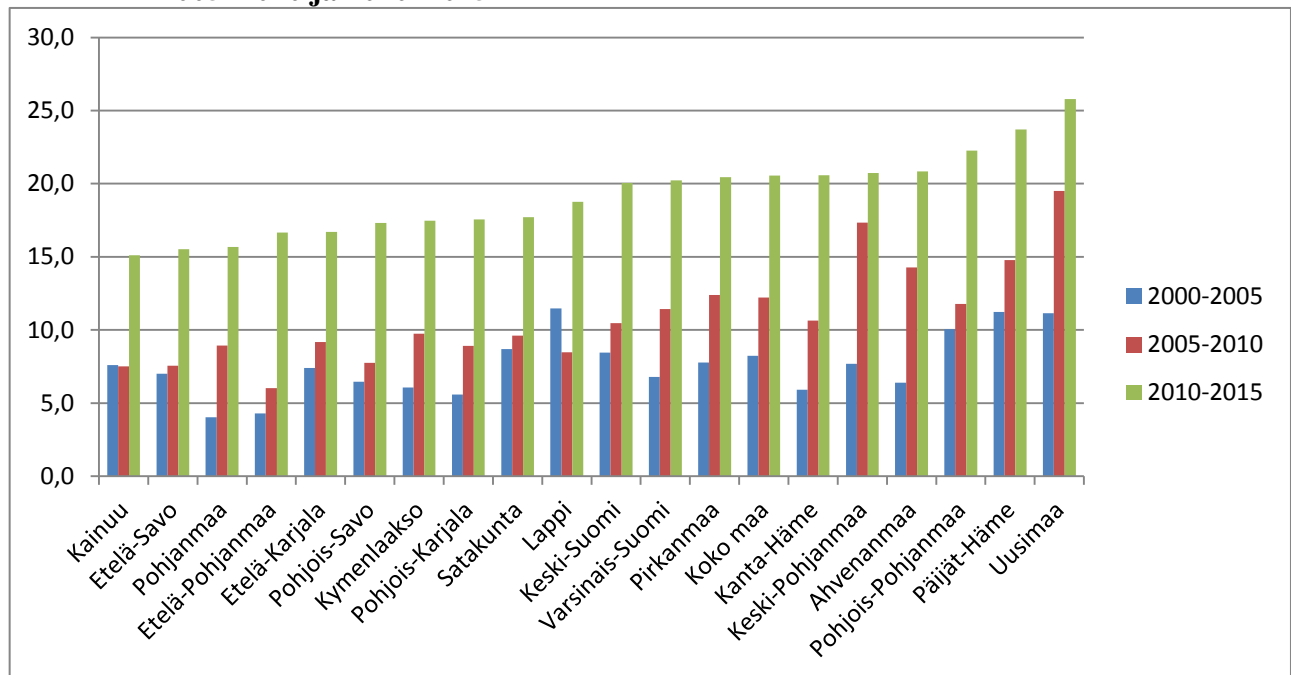
Kuvio 40. Työikäisten (15–64 v.) määrän muutos maakunnittain vuosijaksoilla 2000–2005, 2005–2010, 2010–2015 ja 2015–2020

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 41. Vanhushuoltosuhde (yli 64 - / 15-64 v.) maakunnittain vuosina 2000, 2010, 2020

Lähde: Tilastokeskus

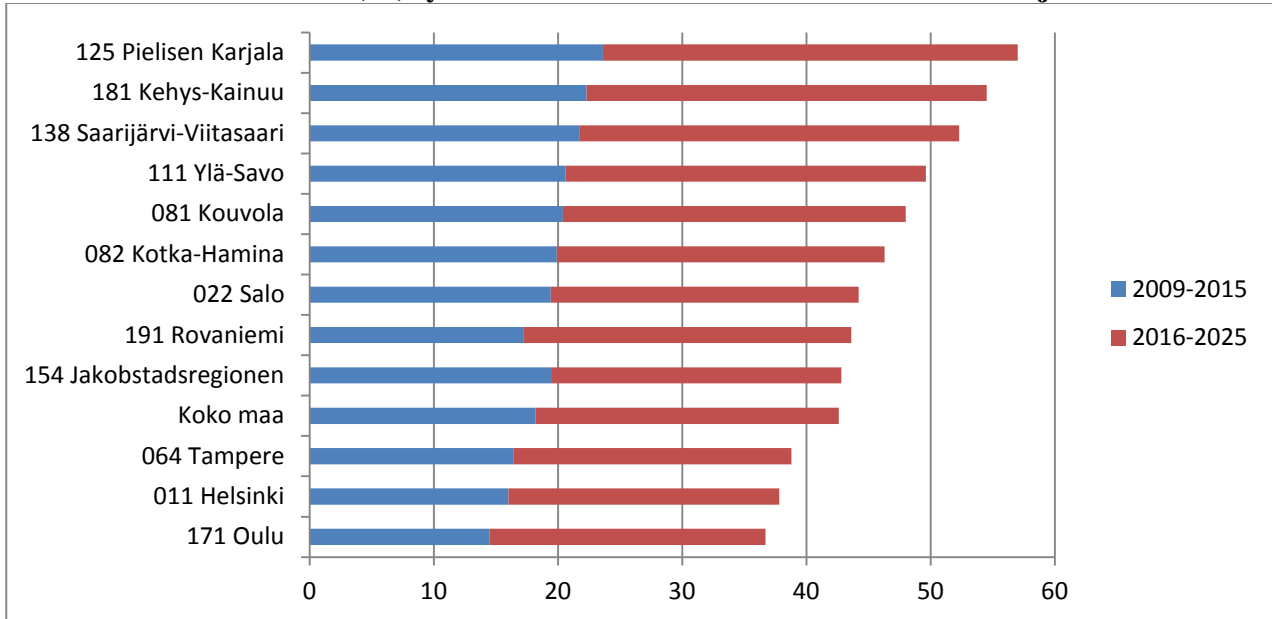
Kuvio 42. Yli 64-vuotiaiden määrän muutos maakunnittain vuosijaksoilla 2000–2005, 2005–2010 ja 2010–2015

Lähde: Tilastokeskus

Suurten ikäluokkien siirtyminen eläkkeelle on huipussaan vuosina 2010-2014, mikä näkyy kaikilla alueilla työvoiman kasvavana poistumana eläkkeelle. Alueelliset erot ovat tässä suhteessa melko suuria, sillä Etelä-Savossa poistuman osuus työvoimasta kasvaa 2%:n tasolta yli 3%:n vuosina 2007-2013, kun taas Uudellamaalla vastaavat osuudet ovat 1,7% ja 2,4%. Huolestuttavaa on että poistuman kasvaessa työmarkkinoille tuleva ikäluokka ei riitä määrällisesti korvaamaan

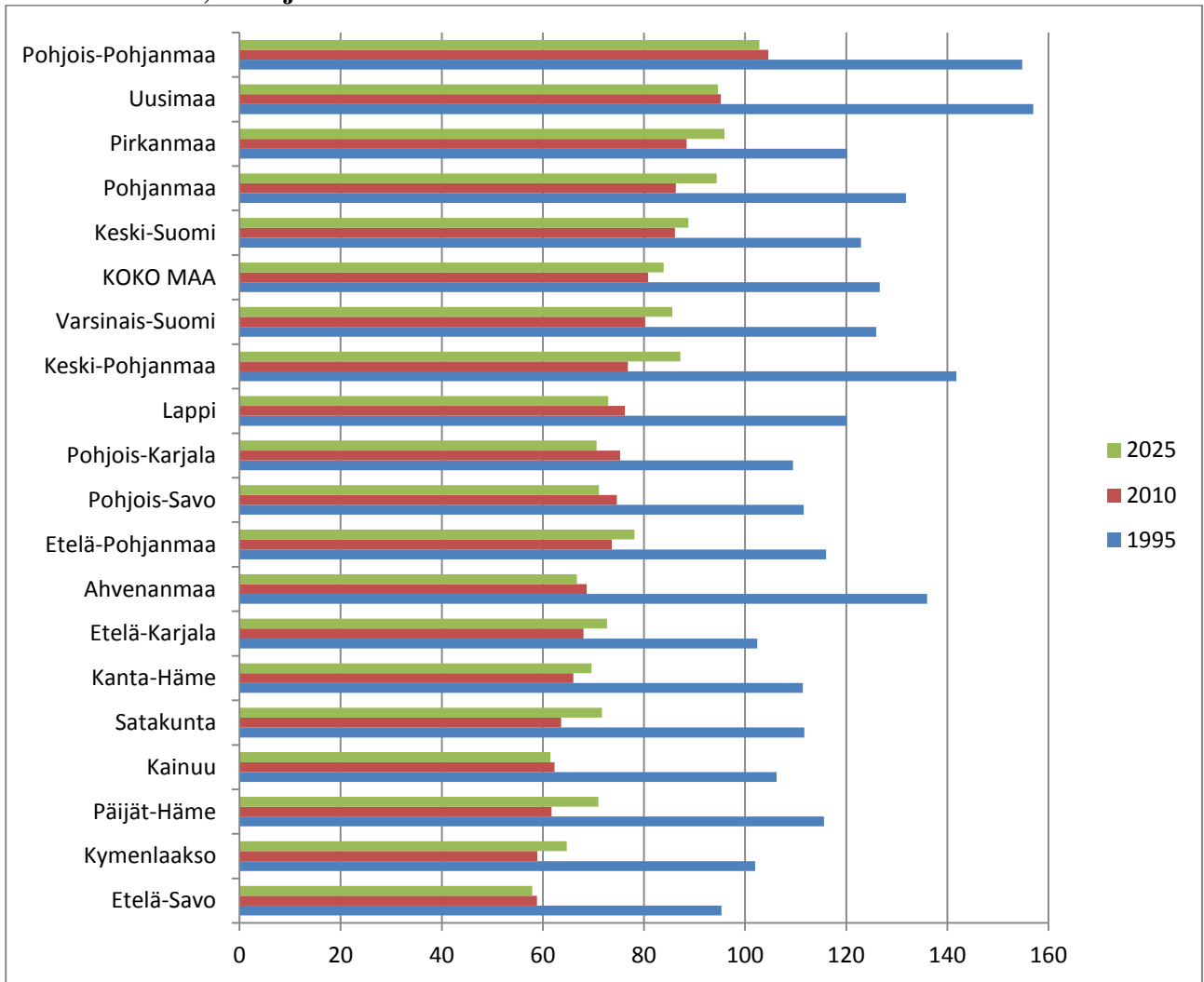
työmarkkinoilta lähtevää ikäluokkaa, vaan osuus putoaa Etelä-Savossa, Kainuussa ja myös Kymenlaaksossa 60%:n tasolle. Ainoastaan Pohjois-Pohjanmaalla osuus pysyisi 100%:n yläpuolella.

Kuvio 43. Poistumaosuus (%) työvoimasta eräissä seutukunnissa 2009-2015 ja 2016-2025

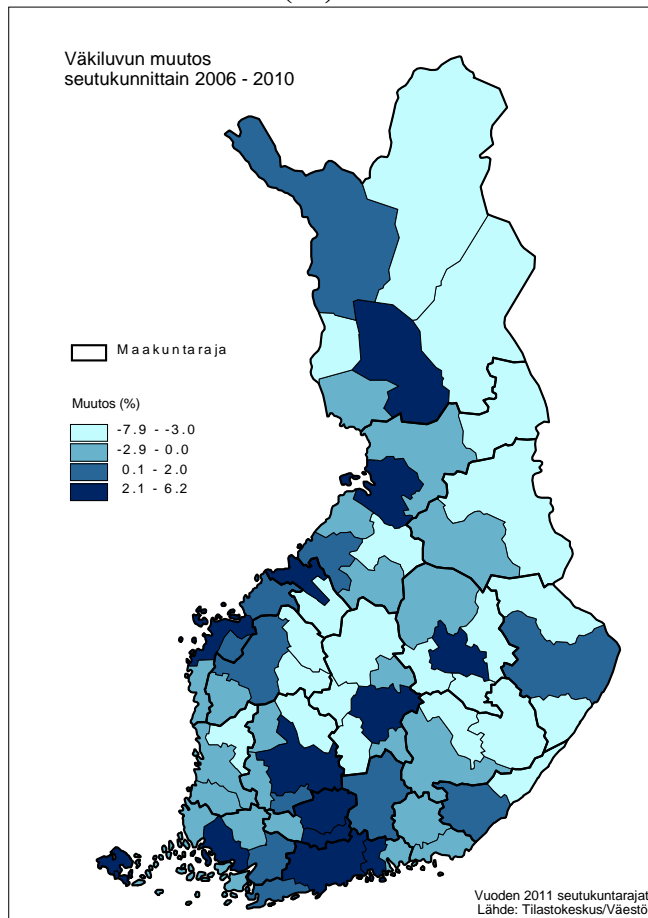
Lähde: Foredatan ennuste, Toimialaonline

Kuvio 44. Työmarkkinoille tulevan ikäluokan (20-24) osuus (%) poistuvasta (60-64) vuosina 1995, 2010 ja 2025

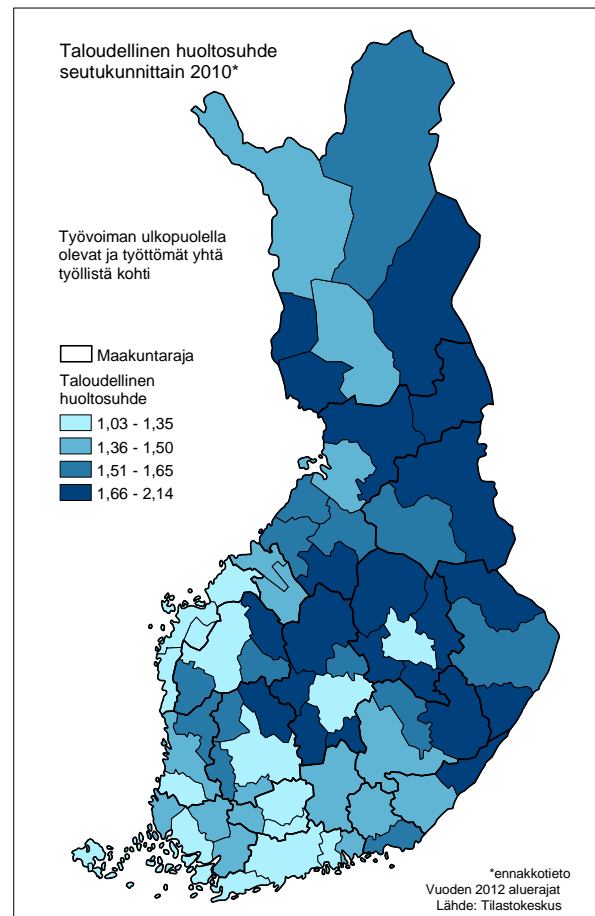

Lähde: Tilastokeskus, väestöennuste

**Kuvio 45. Väestönkasvu seutukunnittain
2006-2010 (%)**

**Kuvio 46. Taloudellinen huoltosuhde
seutukunnittain 2010***

LÄHTEET:

Aluebarometri 2012, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, alueiden kehittäminen 42/2011
 Alueelliset talousnäkymät, maaliskuu 2012, TEM (2012)
 Economic Outlook, 90, marraskuu 2011, OECD
 Liiketoiminnan kuukausikuvaajat, aikasarjat 1996-2011, Tilastokeskus
 Lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2011, Työ- ja elinkeinoministeriö
 Maakuntien suhdannekatsaus 2009-2011 (2011), Työ- ja elinkeinoministeriö
 PTT-katsaus 3/ 2011, Suhdannekuva, PTT (2011)
 Suhdanne 2011/2, ETLA
 Suhdanne katsaus 2011, Valtiovarainministeriö (2011)
 Suhdannebarometri (2011), Elinkeinoelämän keskusliitto
 Tuotannon ja työllisyyden ennuste maakunnittain 2009-2015 (2011), ETLA
 Työllisyys- ja työttömyystilastot maakunnittain, Työvoimatutkimus, Tilastokeskus
 Työttömyystilastot alueittain, Työ- ja elinkeinoministeriö
 Väestö- ja muuttoliiketilastot, Tilastokeskus

TEM-analyyseja – verkkojulkaisusarjassa aiemmin ilmestynyt
→ www.tem.fi → julkaisut → TEM-analyyseja

Nio, Ilkka (1/2008); **Työvoimatoimistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi – esimerkkinä rakenteellisen työttömyyden alentaminen**

Torvi, Kai (2/2008); **Maahanmuutto vastauksena työvoiman saatavuuteen – loppuraportti**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (3/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (4/2008); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2005 ja 2006**

Tuomaala, Mika (5/2008); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2007**

Alatalo, Johanna – Tuomaala, Mika (6/2008); **Alueelliset rakennemuutokset**

Mella, Ilkka (7/2008); **Maakuntien suhdannekehitys**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (8/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2008**

Tuomaala, Mika – Torvi, Kai (9/2008); **Kohti työperusteista maahanmuuttoa: Ulkomailta palkattavan työvoiman tarpeen arviointi**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki (10/2009); **Työttömyysturvan uudistuslinjausten ex ante -vaikutusarviointia**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (11/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, kevät 2009**

Heinonen, Ville – Kangaspunta, Kirsi – Räisänen, Heikki – Sardar, Paula (12/2009); **Työllisyys ja työttömyys eri koulutustasoilla – tilastollinen tarkastelu**

Tuomaala, Mika (13/2009); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2008**

Alatalo, Johanna – Torvi, Kai (14/2009); **Joustoturva Suomen työmarkkinoilla: indikaattorit ja niiden tulkinta**

Mella, Ilkka (15/2009); **Maakuntien suhdannekehitys 2007-2009**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (16/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2009**

Kaarna, Anssi (17/2009); **Väestön hyvinvointi alueilla – tilastollinen katsaus**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (18/2009); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2006 ja 2007**

Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (19/2010); **TE -toimistojen tuottavuus ja työpaikkojen täytön tehokkuus**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (20/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008 – 2010**

Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (21/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala, Mika (22/2010); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2009**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (23/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008 – 2010**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (24/2010); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2008**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (25/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2010**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (26/2010); **Työvoiman rekrytointi taantumassa – julkisen työnvälityksen näkökulma**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tiainen, Pekka (27/2010); **Lainsäädännön työllisyysvaikutusten arviointi ja taloudelliset vaikutukset**

Avikainen, Ahti – Kerminen, Päivi – Korhonen, Tiina – Murto, Mikko – Peura, Jari (28/2010); **Työhönsuittamisesta työn tarjoamiseen – työhönsuittusten käyttöä koskeva selvitys ja kehittämisesitykset**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (29/2011); **Maakuntien suhdannekehitys 2009 – 2011**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (30/2011); **Työvoimatilanne metsäalan ammateissa**

Douglas, Inka – Kerminen, Päivi – Meling, Timo – Peura, Jari (31/2011); **Työttömyysturvan menettäminen työvoimapolitiisesta moittittavan menettelyn takia**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (32/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala, Mika (33/2011); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2010**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (34/2011); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2009**

Järvinen, Päivi (35/2011); **Suomen työelämän muutoksia 2000 luvulla – Tutkimuksesta vaikuttavaan kehittämiseen?**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (36/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2011**

Hytönen, Jukka – Mella, Ilkka – Pousi, Anu (37/2011) **Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007 – 2011**

Räisänen Heikki (38/2011) **Rekrytoinnin mustan laatikon avaaminen: rekrytoinnin syyt, rekrytointiongelmien ja hakukanavat Suomessa v. 2010**